

ANNEX V

**Template for programmes supported from the ERDF (Investment for Jobs and growth goal), ESF+, the JTF, the Cohesion Fund and the EMFF – Article 16(3)**

CCI	
Title in EN	West Regional Operational Programme
Title in national language(s)	Programul Operațional Regional – Regiunea Vest
Version	0
First year	2021
Last year	2027
Eligible from	01.01.2021
Eligible until	31.12.2029
Commission decision number	
Commission decision date	
Member State amending decision number	
Member State amending decision entry into force date	
Non substantial transfer (art. 19.5)	No
NUTS regions covered by the programme (not applicable to the EMFF)	Regiunea Vest Romania
Fund concerned	<input checked="" type="checkbox"/> ERDF
	<input type="checkbox"/> Cohesion Fund
	<input type="checkbox"/> ESF+
	<input type="checkbox"/> JTF
	<input type="checkbox"/> EMFF

\* Numbers in square brackets refer to number of characters."

**1. Programme strategy: main development challenges and policy responses**

Reference: Article 17(3)(a)(i)-(vii) and 17(3)(b) CPR

Text field [30 000]

### Context regional

#### Regiunea Vest:

- este **alcătuită din 4 județe: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș**, având o suprafață totală de 32.028 km<sup>2</sup>. În intervalul anilor 2000-2020, populația a scăzut de la 2.042.854 la 1.997.377<sup>1</sup> persoane. Răspunsul la schimbările demografice și în special, evoluția structurii demografice a regiunii, reprezintă adevărata provocare mai ales pentru furnizarea unor servicii publice de calitate pentru cetățeni;
- face parte din categoria **regiunilor mai puțin dezvoltate** în contextul tipologiei utilizate la nivelul UE, având un PIB situat la 68% din media UE 27<sup>2</sup>, dar peste media națională;
- **nu este o regiune omogenă**, diferențele între județele și localitățile componente, fiind considerabile și accentuându-se în ultima perioadă. PIB-ul regional este realizat în mare parte de județul Timiș, care se află la 81%<sup>3</sup> din media UE. Județul Arad se apropie de media regională cu 65% din media UE. În schimb, județele Caraș-Severin și Hunedoara sunt mult sub media UE: 50%, respectiv 51% din media UE. Jumătate din PIB-ul regional este format prin contribuția județului Timiș, al cărui PIB este dublu față de cel al județului Arad, care la rândul său este aproximativ dublu față de județul Hunedoara și județul Caraș-Severin<sup>4</sup>. Aceste 2 județe au avut economia bazată pe industria minieră, siderurgică, metalurgică și energetică, iar până în prezent nu au fost identificate soluții alternative pentru bazinul de forță de muncă și tradiția industrială a zonei;
- **este cea mai urbanizată regiune** din România după BI: 63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban. 60% din populația urbană este concentrată în doar **5 orașe** (cele 4 municipii reședință de județ și municipiul Hunedoara). Dezvoltarea economică a regiunii este polarizată în jurul celor 2 orașe mari ale regiunii: Timișoara și Arad. În restul regiunii, predomină orașele mici, sub 20.000 locuitori. Lipsește o categorie consistentă de orașe: orașele de dimensiune mijlocie: între 20.000 și 50.000 locuitori<sup>5</sup>. Acest context generează nevoi de investiții diferite, pe de o parte pentru susținerea continuării dezvoltării centrelor urbane mari ca motoare regionale și pe de altă parte pentru creșterea atractivității și competitivității localităților de dimensiune mai mică;
- există disparități semnificative între **mediul urban și rural**, orașele mari Timișoara, Arad, Reșița, Deva și Hunedoara polarizând dezvoltarea. Cu toate acestea, se remarcă un fenomen de migrație a populației dinspre **urban spre rural**, în special spre localitățile rurale din proximitatea orașelor mari, dezvoltându-se zone urbane funcționale și punând presiune asupra asigurării serviciilor publice la o calitate similară celei din arealul urban.

#### Viziunea strategică

Regiunea Vest dorește să devină **o regiune competitivă la nivel european, cu un nivel ridicat de inovare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni să**

<sup>1</sup> INS, POP107A

<sup>2</sup> EUROSTAT, nama\_10r\_3gdp, anul 2018

<sup>3</sup> EUROSTAT, nama\_10r\_3gdp, anul 2017

<sup>4</sup> INS, CON103G, anul 2017

<sup>5</sup> Analiza realizată în cadrul PDR Vest 2021-2027

**beneficieve de un sistem educațional la nivel european, în localități prietenoase cu mediul și care să asigure o calitate a vieții ridicată.**

**Obiective specifice:**

- **Problema: Rezultatele neînsemnate obținute de Regiunea Vest în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare limitează perspectivele de dezvoltare și creștere economică**

Conform EIS 2019, România este cel mai slab inovator din UE. Această poziție a rămas neschimbată de la aderarea la UE (2007). Regiunea Vest se înscrie în categoria regiunilor clasate "Inovator Modest". Astfel, deși scorul general (0,159) plasează regiunea pe locul 2 la nivel național, la nivel european se situează pe poziția 230 din 238 de regiuni. Mai mult, performanțele în inovare au un trend descendent, în perioada 2011-2019 scăzând cu 5,7%.

Analiza criteriilor **scorului de inovare** relevă faptul că Regiunea Vest înregistrează clasarea în ultima grupă europeană de performanță la indicatorii care vizează adoptarea inovării în IMM – uri, IMM-uri colaborative în domeniul inovării, co-publicații public-private, aplicații pentru patente și mărci. Aceste date scot în evidență **slaba apetență a IMM-urilor pentru activități inovative și colaborare**. Doar la doi indicatori, regiunea nu se află în ultima treime a performanței: ocuparea forței de muncă în producție manufacturieră de nivel tehnologic mediu și înalt/servicii bazate pe cunoaștere și citări în reviste științifice. Corelând toți acești indicatori rezultă că la nivelul regiunii există o **utilizare limitată a potențialului inovativ în industriile avansate, respectiv un impact economic redus al activității de CDI**.

Analiza cheltuielilor pentru CDI conduce la concluzii similare referitoare la nivelul scăzut al importanței inovării în regiune și relevă **disparități semnificative între județe, cu o concentrare a acestor activități în județul Timiș, fie că este vorba de zona publică sau privată**. După tipologia cheltuielilor pentru CDI, în Regiunea Vest, aproximativ 90% din fonduri sunt destinate cheltuielilor curente și doar 10% sunt cheltuieli de capital<sup>6</sup>, ceea ce arată o **susținere redusă a investițiilor în CDI**. Cheltuielile interne brute (CIB) pentru CDI de 38,9 EURO/locuitor sunt mult sub media UE, de 629,2 EURO/locuitor<sup>7</sup>. Aceste realități sunt rezultatul **subdimensionării infrastructurii de CDI în regiune și unui ecosistem regional încă aflat în formare**.

**Obiectiv specific: dezvoltarea ecosistemului regional de inovare, care să susțină și să stimuleze activitatea de CDI în regiune și creșterea economică sustenabilă**

- **Problema: Digitalizarea serviciilor publice, a întreprinderilor sunt încă insuficiente pentru a răspunde creșterii rapide a nevoilor din acest domeniu**

Transformarea digitală a economiei regionale este o condiție necesară pentru asigurarea și îmbunătățirea prosperității regiunii, fiind un factor esențial pentru stimularea inovării și a competitivității.

Conform **Indicelui economiei și societății digitale** din 2019, România se situează pe locul 26 în UE la capitolul digitalizare, din perspectiva celor cinci indicatori relevanți, cu un scor de 40 față de 52,6 media UE. Regiunea Vest se înscrie în trendul național, dar se situează peste media națională în ceea ce privește **conectivitatea**, cu 88% din gospodării cu acces la internet (locul II național)<sup>8</sup> și **utilizarea internetului**, cu

<sup>6</sup> INS, CDP104B, anul 2018

<sup>7</sup> EUROSTAT, RD\_E\_GERDREG, anul 2017

<sup>8</sup> EUROSTAT, isoc\_r\_iacc\_h, anul 2019

un procent de 76% (locul II național)<sup>9</sup>. Raportat la nivelul UE și aceste relative performanțe sunt însă sub media europeană.

Pentru indicatorul „**Integrarea tehnologiei digitale**” nu sunt disponibile date regionale, dar se poate deduce că Regiunea Vest se înscrie în media națională, care este mult sub media UE. Doar 23% dintre firmele din România utilizează sisteme digitale pentru schimbul de informații. Acest lucru se reflectă în rata scăzută de adoptare a soluțiilor de digitalizare, care deși oferă avantaje competitive mari, sunt folosite mai degrabă punctual. Multe IMM-uri se rezumă la utilizarea serviciilor de email.

**Indicatorul „Serviciile publice digitale”** plasează România pe ultimul loc în UE, în clasament existând 4 regiuni, toate din România, în care ponderea adulților care folosesc serviciile de e-guvernare este sub 10%, printre acestea numărându-se și Regiunea Vest (9%).

**Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului și facilitarea utilizării serviciilor digitale la nivelul întregii regiuni pentru administrația publică, cetățeni și întreprinderi**

- **Problema: Densitatea redusă a IMM-urilor și nivelul de scăzut de competitivitate și productivitate al acestora raportat la media europeană**

La nivelul anului 2018, din punct de vedere al productivității muncii, performanțele Regiunii Vest sunt scăzute, aceasta fiind la 38% din media UE, având o valoare de 26.537 euro<sup>10</sup>.

La nivelul regiunii, în anul 2018 se regăsesc 53.711 întreprinderi (9% din total România), cu un număr de 427.650 salariați, reprezentând 10,10% din totalul național și un volum al cifrei de afaceri de 30,2 miliarde euro, reprezentând 9,2% din totalul cifrei de afaceri de la nivel național.<sup>11</sup>

În ceea ce privește **densitatea IMM-urilor**, Regiunea Vest are performanțe modeste, cu o valoare de 26 IMM/1.000 loc, valoare similară cu media națională, dar mult sub media UE, de 56. La nivel local, există diferențe importante între județe: județul Timiș cu 34 companii/1.000 loc, urmat de Arad cu 27, județul Hunedoara cu 20 și Caraș-Severin cu 15.

Rezultă că Regiunea Vest are un nivel moderat de antreprenoriat raportat la nivelul național, iar dezvoltarea nu este uniform răspândită în regiune, motorul economic al regiunii fiind preponderent zona urbană Timișoara-Arad.

Conform datelor colectate<sup>12</sup> și prelucrate, **în Regiunea Vest**, la nivelul anului 2019 erau înregistrate 56.549 întreprinderi, **99,76%** fiind **IMM-uri**. **34.466** dintre acestea (60,95%) sunt reprezentate de **IMM-uri din domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel regional**.

În ceea ce privește densitatea **IMM-urilor din domeniile de specializare inteligentă** din Regiunea Vest, aceasta a fost de **17,2 /1.000 de locuitori** (23,8 în județul Timiș, 16,5 în județul Arad, 12,3 în județul Hunedoara și 9,5 în județul Caraș-Severin).

**Obiectiv specific: Creșterea numărului de IMM-uri în regiune, a competitivității și productivității acestora, cu prioritate în domeniile de specializare inteligentă**

<sup>9</sup> EUROSTAT, isoc\_r\_iuse\_i, anul 2019

<sup>10</sup> EUROSTAT, [nama\_10r\_2gdp], [lfst\_r\_lfp2act]

<sup>11</sup> INS, TEMPO\_INT104D\_28\_9\_2020

<sup>12</sup> [www.listaфирme.ro](http://www.listaфирme.ro)

- **Problema:** Aglomerările urbane nu reușesc să facă față în manieră tradițională provocărilor de mobilitate, securitate și accesului la servicii publice care să îmbunătățească semnificativ calitatea vieții

Transformarea orașelor regiunii în "orașe smart" reprezintă o soluție pentru atenuarea problemelor curente cu care se confruntă acestea, legate de: poluare, creșterea consumului care generează presiune asupra tuturor tipurilor de resurse și cererea crescută de servicii de calitate. Această transformare implică dezvoltarea unor strategii de "smart city".

În Regiunea Vest adoptarea și implementarea conceptului de "smart city" este într-o fază incipientă, fapt ce se reflectă în gradul redus de implementare de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart”.

În anul 2017, ARSC (Asociația Română pentru Smart City) a lansat Harta Proiectelor Smart City<sup>13</sup>, un program pilot prin care fiecare primărie din România își prezintă stadiul de implementare a proiectelor Smart City. În Regiunea Vest erau în implementare sau deja funcționale 58 de proiecte "smart". Dintre acestea 45% sunt localizate în județul Timiș, 30% în județul Hunedoara, 20,5% în județul Arad și 4,5% în județul Caraș-Severin, în principal doar în municipiile reședință de județ. Analiza proiectelor relevă faptul că investițiile derulate au fost fragmentate, fără a fi incluse într-un concept integrat, iar impactul asupra procesului de transformare a orașelor în "smart cities" a rămas limitat. Intervenții punctuale din sfera "Smart City" (sistem telegestiune iluminat public, sistem management transport) au fost incluse și în cadrul POR 2014-2020, dar nu a existat o axă dedicată acestui obiectiv.

În ultimii ani localitățile periurbane din zona urbană funcțională au avut o dezvoltare rapidă și continuă, astfel încât este necesară extinderea investițiilor de tip smart și la nivelul acestora.

#### **Obiectiv specific: Susținerea aglomerărilor urbane din Regiunea Vest prin utilizarea tehnologiilor digitale și inovative**

- **Problema:** Poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului ridicat de energie în clădirile publice și rezidențiale

Sectorul clădirilor publice și rezidențiale este unul dintre cei mai importanți consumatori de energie la nivel național. Conform SNRTL<sup>14</sup>, consumul final de energie în sectorul de construcțiilor reprezintă 42% din consumul final de energie, din care 34% este aferent clădirilor rezidențiale, iar 8% este aferent clădirilor comerciale și publice. De asemenea, sectorul clădirilor emite și cele mai multe emisii de gaze de efect de seră. În ceea ce privește consumul de energie, pentru Regiunea Vest nu sunt disponibile date oficiale statistice, acestea fiind calculate și raportate de INS la nivel național, dar pe baza fondului construit existent, se poate concluziona că regiunea se încadrează în procentele naționale.

În Regiunea Vest, în 2017 existau **833.499 locuințe, 63,3% fiind în mediul urban** (locul II pe țară). Dintre acestea, 1,9% sunt în proprietate publică și 98,1% în proprietate privată. Suprafața construită desfășurată a locuințelor este de aproximativ 701 mii mp. 345.884 dintre locuințe sunt situate în blocuri de apartamente din mediul urban: 35,9% în județul Timiș, 32,8% în județul Hunedoara, 16 % în județul Arad și 15,4% în județul Caraș-Severin<sup>15</sup>.

<sup>13</sup> <https://romaniansmartcity.ro/harta-proiectelor-smart-city/>

<sup>14</sup> Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung, în curs de aprobare;

<sup>15</sup> Sursa: PDR 2021-2027, cap. 3.3 Fondul de locuințe și eficiența energetică

Majoritatea locuințelor colective sunt construite anterior anului 1990 și se caracterizează prin confort și eficiență energetică scăzută, în raport cu standardele actuale<sup>16</sup>. De asemenea, clădirile publice construite înainte de 1990, inclusiv cele încadrate în categoria monumentelor istorice au un grad scăzut de eficiență energetică și au suferit puține lucrări de întreținere, fiind astfel mari consumatoare de energie. Suplimentar, având în vedere vechimea acestora, multe clădiri au și deficiențe structurale, fiind necesare și activități de consolidare, în funcție de riscurile identificate, în completarea intervențiilor de eficientizare energetică.

**Obiectiv specific:** Adaptarea regiunii la provocările globale privind schimbările climatice prin transformarea și optimizarea consumului energetic în clădiri, în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efecte de seră, precum și creșterea confortului termic în aceste clădiri.

- **Problema:** Aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale

În Regiunea Vest există 42 de localități urbane, în care regăsim probleme de mobilitate diverse. În 2014-2020 s-au făcut pași importanți în ceea ce privește dezvoltarea mobilității urbane prin accesarea de fonduri prin POR, pe baza Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), cu accent pe transportul public electric și /sau nemotorizat, dar nevoile de investiții sunt încă semnificative.

Jumătate din orașele din regiune au sistem propriu de transport public sau investesc pentru introducerea lui. Transport public electric există în Timișoara (tramvai și troleibuz), respectiv Arad (tramvai), în timp ce Reșița va reintroduce sistemul de transport public cu tramvaiul. Lungimea rețelelor de tramvai regionale este de 263,5 km, ceea ce reprezintă 20,1% din totalul național<sup>17</sup>. Principalele probleme ale transportului public regional sunt legate de trasee de transport public slab planificate sau nemodernizate, confort redus pentru călători și eficiență scăzută. De asemenea, există finanțare pentru achiziția și utilizarea de autobuze electrice sau hibrid la Timișoara, Arad, Reșița, Deva, Hunedoara, Lugoj.

Expansiunea zonelor periurbane din jurul marilor orașe, influențează cererea pentru transportul public, dar în lipsa unor conexiuni viabile cu centrul urban, majoritatea fluxului de transport se desfășoară cu mașina personală.

Infrastructura pentru biciclete este slab dezvoltată, regiunea având 227,68 km de piste, dintre care 180 de km sunt în municipiile reședință Timișoara și Arad. Lipsa facilităților care să permită o deplasare sigură a bicicliștilor este principalul motiv pentru care ponderea acestui mod de deplasare este redus (sub 5%).

În ciuda unor eforturi timide, trebuie susținut procesul de pietonizare al orașelor, mai ales a zonelor centrale, dar și în zonele rezidențiale, pentru a crea legături și trasee integrate.

Planificarea dezvoltării rețelelor de transport de persoane pentru facilitarea mobilității necesită și o abordare regională, în contextul în care există deplasări care se desfășoară în afara limitelor administrative ale unui oraș/ județ.

**Obiectiv specific:** Interoperabilitatea, diversificarea și creșterea capacității, calității și atractivității transportului public de călători, precum și a modurilor alternative de transport, prietenoase cu mediul

<sup>16</sup> Sursa: PDR 2021-2027, cap. 3.3 Fondul de locuințe și eficiența energetică

<sup>17</sup> PDR 2021-2027, cap.3 Mobilitate urbană

- **Problema:** Existența arealelor urbane degradate și suprafețelor reduse de spațiu verde raportate la numărul de locuitori în mediul urban

Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului este una din direcțiile de investiții din *Agenda 2030*, unde se subliniază necesitatea dezvoltării de **spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile**.

**63,1%** din populația Regiunii Vest trăiește în mediul urban, regiunea fiind cea mai urbanizată din România, după București-Ilfov. O mare parte a populației din mediul urban trăiește în cartiere de blocuri care se confruntă cu probleme ce țin de amenajarea improprie a spațiilor publice, din punct de vedere al aspectului și al funcțiunilor, dar și cu lipsa sau incoerența spațiilor verzi.

În Regiunea Vest, suprafața medie a spațiilor verzi este de 22,11 mp/locuitor<sup>18</sup>, fiind mai mare decât media națională de 21,48 mp/locuitor, dar este sub norma europeană și națională prevăzută de legislație.

Regenerarea urbană reprezintă ansamblul de activități care, cu respectarea legislației europene referitoare la tranziția verde, presupun modernizarea, reabilitarea, extinderea, transformarea unor spații urbane degradate, slab utilizate sau abandonate, având ca efect direct îmbunătățirea cadrului fizic al zonelor urbane degradate, dinamica socio-economică a cartierelor și orașelor, atractivitatea pentru investiții private, creșterea standardelor calității vieții urbane.

Este necesar să se continue investițiile în refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic și a spațiilor publice din orașe.

**Obiectiv specific:** O abordare verde și sănătoasă pentru regenerarea orașelor și a cartierelor, în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor

- **Problema:** Infrastructura rutieră regională este aglomerată, uzată, slab dezvoltată și insuficient conectată la rețeaua TEN-T

Regiunea Vest dispune de un sistem de transport care poate fi poziționat la nivelul standardelor europene medii de dezvoltare, în ceea ce privește densitatea, diversitatea și calitatea infrastructurii.

Cu o rețea de 4.636 km de drumuri județene, din care 2.465 km modernizați, conectivitatea în Regiunea Vest rămâne scăzută. Proiectele prioritare referitoare la infrastructura de transport propuse la nivel regional aduc îmbunătățiri semnificative în domeniul accesibilității și deschiderii accesului inclusiv pentru zone izolate ale regiunii la centrele de dezvoltare. Investițiile strategice în reconfigurarea infrastructurii de transport, de tipul centurilor/arterelor ocolitoare din zona marilor orașe, care să contribuie inclusiv la decongestionarea traficului pe arterele principale, vor avea efect direct asupra îmbunătățirea traficului interurban și din zona funcțională. Asigurarea unui acces îmbunătățit la Aeroportul Timișoara din alte zone ale regiunii poate ajuta la creșterea accesibilității.

**Obiectiv specific:** Creșterea conectivității și accesibilității în și din Regiunea Vest, a securității deplasărilor, precum și decongestionarea și fluidizarea traficului în marile aglomerări

- **Problema:** Există disparități cu privire la calitatea infrastructurii de educație, iar accesul la competențele de bază și digitale este încă limitat

<sup>18</sup> INS,GOS103B, anul 2018

Regiunea Vest nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educație și are de recuperat decalaje importante față de indicatorii europeni și uneori chiar și față de indicatorii naționali. Valorile indicatorilor din 2019 reflectă deficiențe însemnate ale sistemului educațional: 10,3 rata de părăsire timpurie a școlii (18-24 ani); 17,4% persoane cu vârsta cuprinsă între 18-24 de ani care nu urmau nici o formă de învățământ și nici nu erau integrați în piața muncii; gradul redus de participare în învățământul terțiar (25,4%) și la învățarea pe tot parcursul vieții (1,1%). De asemenea, se înregistrează deficiențe în ceea ce privește modernizarea rețelei de școli și optimizarea acesteia în corelare cu tendințele demografice.

Conform celor mai recente date, infrastructura de educație din Regiunea Vest la nivelul anului 2018 cuprinde 632 de unități de învățământ<sup>19</sup> care deserveșc o populație școlară de 308.477, din care unități publice 565 (9% din totalul școlilor la nivel național). În mediul urban sunt 338 unități (53,48%) și în mediul rural 294 (46,52%). La acestea se adaugă școlile publice arondate, în număr de 1101<sup>20</sup>.

În Regiunea Vest necesitatea investițiilor în infrastructură și dotări, pentru asigurarea accesului la educație de calitate și condiții moderne de învățare, este în continuare ridicată.

**Obiectiv specific:** îmbunătățirea accesului pentru toți la educație de calitate. Oferirea de condiții moderne de învățare și dezvoltarea aptitudinilor populației școlare, în corelare cu specificul economic regional

- **Problema:** Lipsa unei infrastructuri turistice adecvate specificului regional și slaba capacitate de a valorifica economic și social cultura

Regiunea Vest beneficiază de o mare varietate a resurselor turistice și a tipurilor de turism practicate. Din analiza sectorului turism în Regiunea Vest<sup>21</sup>, a reieșit faptul că turismul balnear și wellness, ecoturismul și turismul activ, turismul urban și cel de tip MICE dețin un avantaj comparativ.

Cu toate acestea, regiunea Vest nu s-a consacrat ca o regiune turistică în mentalul societății românești, motivul principal fiind slaba valorificare a elementelor de patrimoniu cultural și natural, care pot genera fluxuri turistice importante. Acest aspect se reflectă în numărul de turiști din regiune, care deși a crescut cu o rată de 2,5%/an în ultimii 5 ani, în 2019 doar de 1,07 milioane turiști au vizitat regiunea (8% din total național). Cei mai mulți turiști au sosit în Timiș (37,01%), urmat de Caraș-Severin (22,82%), Arad (22,04%) și Hunedoara (18,12%)<sup>22</sup>. 80,89% dintre turiști au fost de origine română și 19,11% au fost străini (7,63% din totalul național). Din totalul vizitatorilor străini, 58,96% au sosit în Timiș, 27,11% în Arad, în Hunedoara 9,85%, iar în Caraș-Severin 4,08%.

Capacitatea de cazare turistică a regiunii atins 10% din totalul național și este formată din 844 de unități de cazare<sup>23</sup>. Cele mai multe unități sunt în Hunedoara (32,46%), urmată de Caraș-Severin (28,9%), Timiș (20,02%) și Arad (18,6%). Capacitatea de cazare disponibilă nu se reflectă însă și în repartizarea numărului de turiști pe județe.

<sup>19</sup> INS, SCL101B

<sup>20</sup> Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (<https://www.siiir.edu.ro/>)

<sup>21</sup> [https://adrvest.ro/attach\\_files/smart\\_specialisation\\_raport\\_ro.pdf](https://adrvest.ro/attach_files/smart_specialisation_raport_ro.pdf)

<sup>22</sup> INS, TUR104B

<sup>23</sup> INS, TUR101D



Potențialul de dezvoltare turistică a Regiunii Vest este recunoscut și în PATN. Din cele 323 de UAT din regiune, 36,84% sunt considerate cu potențial turistic mare și foarte mare, cele mai multe fiind în județul Hunedoara și Caraș-Severin. Din cele 119 UAT cu potențial, 27 sunt UAT urbane și 92 sunt UAT rurale.

Atât în mediul urban cât și în cel rural, există un deficit de facilități culturale amenajate în scopul petrecerii timpului liber. Acestea au un rol important în creșterea calității vieții locuitorilor. În orașele mici există posibilități reduse de a participa la evenimente culturale. Punerea în valoare a patrimoniului cultural poate întări identitatea locală, contribui la creșterea coeziunii teritoriale și poate fi sursă importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale.

Regiunea Vest deține un patrimoniu cultural unic caracterizat prin diversitate. Acesta numără 2107 monumente istorice, 7% din totalul național. Monumentele cu valoare națională sau universală, cuprind 572 de elemente de patrimoniu, iar cele cu valoare locală, numără 1.535 elemente. Majoritatea sunt în stare de degradare și nu sunt integrate în circuite turistice.

Numărul de vizitatori ai muzeelor și colecțiilor publice s-a triplat în intervalul 2011 -2017, crescând de la 405.204 la 1.118.633, ceea ce indică un apetit cultural în creștere. Înființarea și dezvoltarea unor muzee/centre expoziționale moderne, digitalizate, interactive, ar aduce beneficii vieții culturale și ar contribui la întărirea rolului cultural al regiunii.

Câștigarea titlului de Capitală Culturală Europeană de către municipiul Timișoara este o oportunitate pentru ample acțiuni de restaurare și valorificare a patrimoniului cultural și dezvoltarea de evenimente culturale. Investițiile se vor finanța în baza unor strategii integrate.

**Obiectiv specific: Dezvoltarea infrastructurii care să valorifice cadrul natural și antropoc al regiunii, precum și valorizarea nișelor turistice și formularea unei oferte turistice integrate. Promovarea culturii în regiune, prin asigurarea unei game variate de facilități în scop turistic, recreațional și educațional**

### ***Leții învățate***

Cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020.

Axele prioritare ale POR 2014-2020 au fost fragmentate (15 axe prioritare) iar ghidurile solicitantului au fost stufoase și necorelate, cu reguli diferite pentru situații similare. Ghidurile și procedurile au suferit modificări succesive, greu de urmărit de solicitanții de finanțare. A existat o reticență a beneficiarilor de a investi în pregătirea proiectelor înainte de lansarea ghidurilor, deoarece regulile nu au fost clare și unitare și ghidurile nu au fost publicate din timp.

Mecanismul de evaluare a fost îngreunat de reglementarea excesivă, derulându-se cu un consum mare de resurse umane, de timp și materiale. Procesul de evaluare-selecție-contractare a unui proiect a avut 4 etape și a implicat o durată îndelungată – în medie 11-12 luni de la depunerea până la contractarea proiectului.

Depunerea și evaluarea Proiectului Tehnic, după semnarea contractului de finanțare a produs întârzieri suplimentare în procesul de absorbție a fondurilor.

Domeniul achizițiilor publice a produs blocaje în implementare, datorate întârzierilor în aprobarea documentațiilor de atribuire sau finalizarea procedurilor de achiziții publice.

Astfel, în perioada 2012-2027 vor trebui stabilite clar, în termen scurt, mecanismele de implementare, tipurile de investiții finanțate, criteriile de eligibilitate. Ghidurile pot fi elaborate în paralel cu programul. Prin această măsură se poate devansa termenul de depunere a proiectelor.

**Este necesară simplificarea și debirocratizarea întregului proces de depunere a proiectelor** prin reducerea numărului de documente solicitate și preluarea de la instituțiile naționale, prin încheierea de protocoale, a anumitor informații relevante, cum ar fi datele financiare. **Procesul de evaluare și contractare trebuie radical simplificat**, evaluarea putând fi făcută într-o singură etapă.

O altă lecție învățată este **solicitarea documentațiilor la un nivel de maturitate ridicat**, adică la nivel de Proiect Tehnic elaborat, inclusiv cu Autorizația de Construire.

**Sistemul de raportare și comunicare între autoritățile programului și în relația cu beneficiarul trebuie simplificat și digitalizat.** Este necesară **digitalizarea și informatizarea proceselor** și integrarea bazelor de date pentru extragerea automată a informațiilor și a rapoartelor, atât la nivel de proiect în relația directă cu beneficiarul, cât și la nivel de program.

Un alt aspect care trebuie avut în vedere este **întărirea capacității administrative a beneficiarilor publici în a pregăti proiecte mature.**

Investițiile în **sectorul Cercetare-Dezvoltare-Inovare** au început timid prin POR 2014-2020, datorită condițiilor restrictive impuse prin ghidurile specifice pe de o parte și lipsa înțelegerii conceptelor de transfer tehnologic, inovare și apetitului pentru astfel de proiecte la nivel regional pe de altă parte. În mediul universitar și academic rezultatele CD sunt văzute ca fiind un pas necesar de parcurs pentru a accede pe o treaptă educațională superioară și nu este identificată oportunitatea de a fi valorificată economic.

Pornind de la aceste constatări, se impune regândirea liniilor de finanțare din domeniul cercetării-dezvoltării și inovării, cel puțin la nivelul următoarelor aspecte: simplificarea și definirea clară a conceptului de transfer tehnologic, a tipologiei intervențiilor în domeniul CDI; încurajarea cercetării “in-house” din mediul privat.

**Investițiile în microîntreprinderi și IMM-uri** au stârnit un interes sporit în regiune, alocarea financiară fiind substanțial depășită de valoarea proiectelor depuse. Totuși, multe din proiectele depuse de IMM-uri nu au generat o valoare adăugată în piață, fiind centrate pe simpla achiziție de echipamente, fără o componentă de inovare și fără a se urmări impactul în creșterea productivității sau competitivității acestora. În cadrul acestui program este necesară sprijinirea prin finanțări a IMM-urilor, însă cu accent pe componenta inovativă a acestora, dar și pe îmbunătățirea performanțelor în ceea ce privește productivitatea.

Domeniul **reabilitării termice a clădirilor publice** a generat interes considerabil în perioada de programare 2014-2020.

În ceea ce privește **domeniul eficienței energetice** în clădiri rezidențiale, deși există o nevoie evidentă, apetitul nu a fost unul crescut, datorită regulilor birocratice, detaliate în cadrul capitolului Intervenția fondurilor. Aceasta tipologie de investiții trebuie continuată, dar cu reguli simplificate.

**Intervențiile de dezvoltare urbană integrată** trebuie să urmărească componenta de creștere a calității vieții locuitorilor, pentru a stimula atractivitatea socio-economică a arealului urban. Componenta de creare de spații verzi este importantă, însă trebuie abordată împreună cu activități de modernizare a spațiilor verzi existente dar și integrat cu alte măsuri de regenerare a spațiilor publice urbane.

Tot în perioada 2014-2020 au început investițiile integrate în **mobilitatea urbană**. UAT-urile trebuie încurajate să-și actualizeze PMUD-urile și să continue aceste tipuri de proiecte.

Restaurarea **obiectivelor de patrimoniu** a reprezentat în ambele perioade de programare un interes ridicat pentru solicitanții de finanțare, dar investițiile au fost fragmentate, fără a exista o abordare coerentă și integrată. Restaurarea punctuală a unor monumente fără impact turistic nu a adus valoare adăugată în regiune. Este necesar ca proiectele care vizează restaurarea obiectivelor de patrimoniu să aibă un impact strategic pentru turismul regional, să fie incluse în trasee și rute turistice regionale.

Atât dezvoltarea și modernizarea **drumurilor județene**, inclusiv a centurilor ocolitoare, cât și accesul la coridoarele TEN-T, au condus la beneficii economice importante și au în continuare o relevanță mare, fiind necesară continuarea acestui tip de intervenții.

Finanțarea **infrastructurii educaționale** se poate spune ca a generat cel mai mare interes pentru autoritățile publice locale, proiectele depuse pe aceste componente depășind de 7 ori alocarea financiară a regiunii. Se degajă necesitatea continuării acestor investiții, însă cu o atenție sporită la nevoile specifice pe județe și pe nivelele de educație.

### ***Sistemul de Management***

Sistemul de management și control propus la nivel regional va fi format din: Comitetul Regional de Monitorizare a POR V (CM POR V), organism fundamental pentru principiul partenerial, care va reuni reprezentanți ai mediului public, privat, academic și asociativ; ADR Vest care va îndeplini rolul de autoritate de management pentru program (AM POR V); Consiliul pentru Dezvoltare Regională V (CDR V), cu rol consultativ.

### ***Abordarea privind dezvoltarea urbană integrată***

Alocările destinate dezvoltării urbane durabile, conform art. 22 și 23 din CPR 375/2018 și art. 9 din Regulamentul FEDR 372/2018, se vor baza pe Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană și vor viza municipiile reședință de județ și restul municipiilor – 12 în total.

Mecanismul de alocare a fondurilor se va stabili cu aprobarea CDR Vest, în corelare cu prevederile OUG 156 /2020, scopul vizat fiind întărirea coeziunii intra-regionale.

Municipiile din regiune vor fi vizate de abordarea teritorială integrată definită conform art 22, alin. 3 CPR 375/2018. Municipiile pot opta pentru aplicarea mecanismului de dezvoltare teritorială integrată fie la nivel de UAT-municipiu, fie la nivel de zonă funcțională urbană.

Prioritățile de investiții avute în vedere de mecanismul dezvoltării urbane integrate sunt: Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată, Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul (OS b(vii) și OS b(viii)), Prioritatea 6 O Regiune atractivă.

Investițiile integrate aferente Priorităților 2 și 3 (OS b(vii) și OS b(viii)), se vor realiza în baza SIDU elaborate de municipii. Pentru perioada 2014-2020, toate municipiile din regiune (12) au avut elaborată o Strategie de dezvoltare locală, iar pentru perioada 2021-2027, 8 municipii sunt în curs de actualizare a strategiilor.

Pentru conformarea cu prevederile Regulamentelor europene, proiectele de dezvoltare urbană vor fi selectate cu implicarea autorităților de la nivel local, responsabile cu elaborarea și implementarea SIDU. Mecanismul de guvernanță va fi asigurat prin Consiliile Locale cu rol în selecția strategică a proiectelor de dezvoltare urbană.

Investițiile aferente Prioritatea 6 O Regiune atractivă se implementează în mediul urban și rural, în baza unor strategii de dezvoltare locale/județene care respectă prevederile art. 23 din CPR.

#### **Abordarea privind Investițiile Teritoriale Integrate**

Se propune ca ansamblul urban format din cele 6 localități urbane Valea Jiului din județul Hunedoara: Aninoasa, Lupeni, Petrila, Petroșani, Uricani și Vulcan să beneficieze de finanțare prin instrumentul ITI. Zona Valea Jiului, a fost cel mai reprezentativ bazin carbonifer de pe teritoriul României, o zonă exclusiv monoindustrială axată pe minerit, cu ramuri și activități industriale care au derivat din aceasta. Odată cu închiderea progresivă a minelor, zona a fost afectată de diverse probleme economice, sociale și de mediu generând nevoi de investiții complexe care vizează reconversia și regenerarea zonei. Structura de guvernare a ITI Valea Jiului nu este încă finalizată, însă va fi asigurată de o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară - ADI ITI Valea Jiului sau un ONG care să aibă în componență reprezentanți ai autorităților locale, societății civile, mediului academic și de afaceri. Finanțarea ITI Valea Jiului prin POR va fi complementară cu cea acordată prin FTJ, urmărindu-se ca investițiile să fie complementare, fără să existe suprapuneri.

*For the Investment for Jobs and Growth goal:*

<b>Table 1</b>		
<b>Policy objective</b>	<b>Specific objective</b>	<b>Justification (summary)</b>
<b>OP 1</b> „O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente”	<b>a (i)</b> Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;	Justificarea selecției acestui obiectiv specific se regăsește în <i>Recomandările Specifice de Țară 2019, Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027, Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Vest RIS 3</i> , care identifică principalele probleme cu care se confruntă activitatea de cercetare-inovare din România, respectiv Regiunea Vest.  Începând cu perioada de programare 2014-2020, RIS Vest a devenit baza prioritară pentru investițiile în CDI finanțate din FEDR la nivel regional. Strategiile RIS 3 relevă faptul că provocarea majoră la nivel regional o constituie reducerea fragmentării lanțului de inovare prin cooperare între actorii din ecosistemul de inovare de la nivel regional și prin transferul rezultatelor cercetării în piață.  SNDD 2030 prevede atingerea unor niveluri superioare ale productivității prin modernizarea tehnologică și inovație, cu accent pe sectoarele cu valoare adăugată mare. Astfel, pentru a răspunde provocărilor, sunt necesare intervenții regionale destinate dezvoltării unui ecosistem care să stimuleze activitatea de CDI, prin măsuri care să vizeze toate părțile implicate. Vor fi susținute în continuare colaborările între entitățile de CDI și întreprinderi, dar și dezvoltarea capacității de inovare din cadrul întreprinderilor, crearea/dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și

		<p>dezvoltarea organizațiilor de CDI atât în mediul public, cât și în mediul privat</p> <p>Baza pentru investițiile în CDI la nivel regional este RIS 3 Vest 2021-2027.</p>
<p><b>OP 1</b></p> <p>„O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente”</p>	<p><b>a (ii)</b></p> <p>Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, companiilor și al guvernelor</p>	<p>Raportul de țară din 2019 - Anexa D subliniază necesitatea investițiilor privind consolidarea preluării tehnologiei informației și comunicațiilor de către IMM-uri, inclusiv investițiile în infrastructuri și sporirea măsurilor privind e-guvernarea, inclusiv prin introducerea și consolidarea unor servicii interoperabile la nivel european, e-incluziunea, e-sănătatea, învățarea on-line, competențele digitale.</p> <p>Având în vedere nivelul scăzut al performanței digitalizării înregistrat de Regiunea Vest, raportat la media europeană, rezultă necesitatea unor măsuri care să răspundă următoarelor probleme: adoptarea pe o scară redusă în întreprinderile din regiune a tehnologiilor digitale, acestea reprezentând doar un suport minor pentru inovare și generare de competitivitate; slaba conectare virtuală a cetățenilor și mediului privat cu administrația și instituțiile publice, inexistența unor structuri de sprijin a adoptării soluțiilor digitale inovative în procesele de business.</p> <p>Dezvoltarea orașelor ”smart” este la nivel incipient în Regiunea Vest, integrarea tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru utilizarea eficientă a infrastructurii și resurselor nefiind valorificată de către administrațiile publice locale.</p> <p>Este necesar ca fructificarea avantajelor digitalizării să se realizeze în mod integrat, pe două direcții principale: digitalizarea IMM-urilor (mediul privat) și digitalizarea UAT-urilor (mediul public).</p> <p>Digitalizarea (inclusiv ”smart city”) are ca bază resurse semnificative din interiorul regiunii, având în vedere că există un număr de 680 firme care au ca activitate principală realizarea soft-ului la comandă, cu un număr de 3.310 angajați și cea mai ridicată productivitate a muncii. Aceste firme au un potențial ridicat de a furniza soluțiile software necesare în procesul de digitalizare a regiunii. Sprijinirea acestora va avea un impact semnificativ la nivel regional: menținerea în regiune a specialiștilor IT, creșterea cifrei de afaceri din sector.</p>
<p><b>OP 1</b></p> <p>„O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei</p>	<p><b>a (iii)</b></p> <p>Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</p>	<p>Cartea Albă a IMM-urilor identifică ca principală nevoie privind accesarea de fonduri nerambursabile - achiziția de noi echipamente și tehnologii pentru modernizarea industrială a întreprinderilor, în condițiile în care capacitatea scăzută de inovare a economiei limitează competitivitatea.</p>

transformări economice inovatoare și inteligente”		<p>Pentru a identifica domeniile de activitate cu cel mai mare potențial de dezvoltare din regiune, în vederea recuperării decalajului privind productivitatea și competitivitatea față de UE, a fost întocmită Strategia Regională de Specializare Inteligentă 2021-2027. Stabilirea domeniilor a avut la bază analiza indicatorilor socio-economici, cererea de resurse umane calificate, capacitatea de dezvoltare, inovare și de adaptare la noile tendințe și cerințe din partea pieței și lanțul valoric strategic.</p> <p>În contextul în care principalele caracteristici ale sistemului productiv al Regiunii Vest sunt: specializarea din ce în ce mai puternică în industriile considerate în categoria celor cu tehnologie mijlocie; specializarea întreprinderilor în producția de bază, care nu necesită un aport semnificativ de cunoștințe și competențe; un grad tot mai mare de integrare în lanțurile de valori regionale, conducând la o valoare adăugată locală mică; un grad tot mai mare de dominanare a investițiilor străine directe cu legături slabe în rândul întreprinderilor și al furnizorilor locali, PDR Vest 2021-2027 prevede consolidarea competitivității regionale prin consolidarea poziției IMM-urilor pe piețele interne și externe.</p> <p>Prin dezvoltarea activităților inovative și creșterea gradului de tehnologizare, companiile vor avea ca rezultat îmbunătățirea productivității dar și diversificarea producției și serviciilor.</p> <p>În regiune se va urmări un mix de măsuri suport pentru inovare și creșterea competitivității IMM-urilor, pentru a îmbunătăți mediul de afaceri atât în punctele forte, cât și în cele mai puțin competitive și pentru a facilita avansarea spre activități cu valoare adăugată mai mare.</p>
<p><b>OP 2</b></p> <p>„O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la</p>	<p><b>b (i)</b></p> <p>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Una din măsurile principale ale obiectivului de creștere a eficienței energetice a României prevăzute în PNIESC 2021-2030, prevede valorificarea potențialului de eficiență energetică în sectorul clădirilor, prin programe de izolare termică a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe.</p> <p>Conform <i>Strategiei Naționale de Renovare pe Termen Lung</i>, se estimează că aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri va trebui renovată sau reconstruită până în 2050, pentru a se atinge obiectivele de eficiență energetică.</p> <p>Având în vedere țintele naționale, în perioada 2021-2027, investițiile în eficiența energetică rămân una din prioritățile Regiunii Vest, în vederea îmbunătățirii confortului termic și scăderii costurilor cu energia (încălzire – răcire, iluminat) în clădirile publice și în locuințe.</p>

<p>schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”</p>		<p>Reabilitarea energetică a fondului locativ și a clădirilor publice cu un grad redus de eficiență energetică, va aduce economii considerabile a cantității de energie folosită, respectiv scăderea gazelor cu efect de seră.</p> <p>Creșterea performanței energetice a clădirilor permite importante economii de energie și reducerea gazelor cu efect de seră, ceea ce contribuie în mare măsură la dezvoltarea unei regiuni mai ecologice și mai prietenoase cu mediul.</p> <p>Proiectele vor fi finanțate în baza Planurilor locale de Acțiune pentru Energie Durabilă sau altor strategii în care se propun măsuri pentru creșterea eficienței energetice.</p>
<p><b>OP 2</b></p> <p>„O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”</p>	<p><b>b (vii)</b></p> <p>Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p>	<p><i>Strategia de dezvoltare teritorială a României</i> identifică ca provocare majoră a orașelor din România scăderea populației urbane, cauzată de migrația populației din orașe către rural și periurban, în principal din cauza existenței unor probleme de mediu, a căror soluții pot fi și creșterea suprafeței și calității spațiilor verzi din orașe. <i>Strategia</i> evidențiază faptul că toate așezările urbane necesită intervenții care să le crească atractivitatea, astfel încât să își poată menține populația și să poată juca rolul de polarizare a teritoriului învecinat și promovează <i>creșterea calității vieții locuitorilor prin</i> îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale și dezvoltarea unor spații publice de calitate (OS 2.3).</p> <p>Soluțiile verzi sunt măsuri sustenabile pentru orașe, direcționate simultan către obiectivele de mediu, societale și economice și sunt parte din politicile și strategiile promovate de UE: <i>Strategia UE privind Infrastructurile Ecologice, Strategia Uniunii Europene pentru Biodiversitate 2020.</i></p> <p>În Regiunea Vest există o nevoie accentuată de a mări suprafața verde în mediul urban deoarece aceasta este sub media recomandată de legislație. (<i>OUG 114/2007</i>).</p> <p>Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027, prevede ca direcții de acțiuni: regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin investiții în infrastructura verde din zonele urbane, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor și modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente.</p>
<p><b>OP 2</b></p> <p>„O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin</p>	<p><b>b (viii)</b></p> <p>Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</p>	<p>Transportul este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, datorită traficului motorizat în interiorul acestora, generat de utilizarea prioritară a transportului cu mașina personală, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. Cota</p>

<p>promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”</p>		<p>modală a transportului cu autovehicule personale este superioară celorlalte moduri de transport.</p> <p><i>Raportul de țară</i>, precizează că sunt necesare investiții în toate orașele, care să facă tranziția de la traficul individual motorizat către transportul sustenabil, ecologic și nepoluant. De asemenea, România trebuie să se alinieze ”Strategiei Europene pentru Mobilitatea cu emisii scăzute de gaze de seră”(2016), prin care UE își propune să reducă cu 60% emisiile rezultate din transport, până în anul 2050, față de nivelul din anul 1990, iar una dintre măsurile propuse vizează dezvoltarea mobilității urbane durabile.</p> <p>PNIESC 2021-2030 recunoaște potențialul de reducere a emisiilor de GES ca urmare a îmbunătățirii mobilității în zonele urbane.</p> <p>Conform <i>PDR Vest 2021-2027</i>, poluarea urbană și congestia datorată cotei modale crescute a transportului cu autovehicule personale rămâne una din problemele majore ale tuturor orașelor din regiune. Transportul public și mijloacele de transport prietenoase cu mediul sunt puțin utilizate, datorită și planificării deficitare a spațiului urban.</p> <p>Introducerea PMUD în legislație a impulsionat autoritățile locale să se orienteze spre o abordare bazată pe analiza multicriterială, planificare și corelarea investițiilor.</p> <p>O pondere importantă din populația ZUF locuiește în afara municipiilor reședință. Conform datelor preluate din <i>Orașe Magnet</i>, Banca Mondială, în Timișoara 37,15% din populație locuiește în afara municipiului, în Arad procentul este de 46,44%, pentru Deva 61,47%, iar pentru Reșița 9,63%.</p> <p>Nevoia crescută de deplasări cu originea sau destinația în zona periurbană conduce la necesitatea dezvoltării atât a infrastructurii rutiere, cât și a sistemelor de transport public.</p>
<p><b>OP 3</b> „O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale”</p>	<p><b>c (iii)</b> Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea</p>	<p>România se află sub media europeană la sectorul infrastructură și transport la toate criteriile de analiză privind investițiile și infrastructura, conform celui mai recent <i>European Transport and Infrastructure ScoreBoard (2019)</i>.</p> <p><i>În Raportul de țară privind România</i> se subliniază că rețeaua rutieră este una dintre cele mai puțin dezvoltate din UE, ceea ce are un impact negativ asupra competitivității țării. Starea precară a infrastructurii rutiere limitează mobilitatea forței de muncă și agravează disparitățile. Conform Raportului, ar fi necesare investiții semnificative pentru a crește cantitatea și calitatea infrastructurii.</p> <p><i>Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României</i> menționează că investițiile din domeniul infrastructurii de conectare ar trebui să se afle în „topul priorităților naționale”, în special cele care vizează</p>



	<p>accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>	<p>conectarea zonelor urbane principale din regiuni cu rețelele majore de transport.</p> <p>Concluziile <i>Raportului de evaluare al POR 2014-2020</i> apreciază că modernizarea drumurilor județene și accesul la coridoarele TEN-T au în continuare o relevanță foarte mare pentru dezvoltarea regiunilor, generând un impact semnificativ asupra creșterii accesibilității zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T și implicit a creșterii economice.</p> <p>Investițiile în infrastructura de drumuri regionale sunt cu atât mai importante, în contextul în care Regiunea Vest este localizată la granița vestică a României, la confluența rețelelor mari de transport european și este unică în România din perspectiva faptului că este traversată de ambele culoare europene TEN-T care trec prin țară: Rin-Dunăre și Orient / Mediterana de Est. Astfel, modernizarea cu prioritate a infrastructurii arterelor suport pentru rețelele TEN-T care să pună baza unui transfer eficient între modurile de transport, precum și a centurilor ocolitoare ale orașelor care să decongestioneze traficul urban, trebuie continuate și în perioada 2021-2027.</p>
<p><b>OP 4</b> „O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”</p>	<p><b>d (ii)</b> Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii</p>	<p><i>Monitorul educației și formării 2019</i>, subliniază că România are încă decalaje mari față de statele UE în ceea ce privește majoritatea indicatorilor cheie privind educația. Slaba performanță a sistemului de învățământ și de formare nu ajută România să recupereze decalajele față de UE.</p> <p>Conform raportului <i>România Educată</i> investițiile în infrastructura educațională trebuie să urmărească dincolo de asigurarea condițiilor minime de funcționare, și crearea unor medii de învățare moderne și flexibile.</p> <p>Sistemul de învățământ este unul dintre pilonii pe care se sprijină viitorul regiunii, atrăgând stabilitate și prosperitate pentru generațiile viitoare. Deficiențe majore identificate în regiune sunt: gradul scăzut de modernizare a infrastructurii, dotările învechite și faptul că sistemul de educație și formare nu este adecvat pieței muncii.</p> <p>Dezideratul de a crește accesul la educație în regiune și de a asigura un proces educațional modern și de calitate nu se poate realiza fără o infrastructură adecvată pentru toate ciclurile educaționale. Necesarul de reabilitare a infrastructurii educaționale din regiune este ridicat. O educație de calitate implică și o bază materială modernă, care corespunde standardelor actuale educaționale, clădiri noi sau modernizate, cu săli de clasă atractive, cu laboratoare, ateliere, terenuri și săli de sport și biblioteci dotate.</p>

		<p>Cheltuielile publice pentru educație în România se situează la 2,8%<sup>24</sup>, fiind cel mai scăzut procent din UE, unde media este de 4,6%, în timp ce nevoile de investiții sunt ridicate. Având în vedere aceasta discrepanță dintre nevoile investiționale și sumele alocate din sursele naționale, se desprinde necesitatea ca pentru realizarea investițiilor în infrastructura educațională regională să fie avute în vedere și fondurile europene.</p>
<p><b>OP 5</b></p> <p>„O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”</p>	<p><b>e (i)</b></p> <p>Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane</p>	<p>Turismul este a treia cea mai importantă activitate socio-economică din UE și este considerată ca având cel mai mare potențial pentru accelerarea creșterii economice și a locurilor de muncă. Prin comparație, în Regiunea Vest, turismul nu este o activitate cu importanță majoră în economia regională<sup>25</sup>, reprezentând doar 1,42% din cifra de afaceri a regiunii, deși există un potențial turistic remarcabil, insuficient sau chiar deloc exploatat<sup>26</sup>.</p> <p>Recunoașterea importanței valorificării patrimoniului cultural pentru dezvoltarea durabilă a orașelor este menționată în <i>Agenda 2030, Obiectivul strategic de dezvoltare 11: Orașe și comunități durabile</i>. De asemenea, Uniunea Europeană, prin lansarea <i>Cadrului de acțiune european pentru patrimoniul cultural</i>, menționează patrimoniul cultural ca o resursă importantă pentru viitor, iar abordarea utilizată pentru investiții trebuie să fie una integratoare, care să aibă în vedere că dimensiunile materiale, imateriale și digitale sunt inseparabile și interconectate.</p> <p>În regiune, resursele de patrimoniu cultural sunt slab valorificate. În absența unei viziuni integrate și a investițiilor reduse pentru restaurarea și introducerea monumentelor în circuitul turistic, multe dintre acestea au ajuns într-o stare avansată de degradare.</p> <p><b>Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural</b><sup>27</sup> consideră că patrimoniul cultural este o resursă pentru viitor, care trebuie să fie protejată, dezvoltată și promovată, inclusiv prin încurajarea sinergiilor cu creația contemporană.</p> <p>Este considerată prioritară extinderea operațiunilor de restaurare a patrimoniului imobil și a centrelor istorice ale orașelor, fapt ce are un impact deosebit asupra peisajului urban.<sup>28</sup></p>

<sup>24</sup> <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/volume-2-2019-education-and-training-monitor-country-analysis.pdf>

<sup>25</sup> [www.listafirme.ro](http://www.listafirme.ro), Calcul cifra de afaceri sector turism în total cifra de afaceri Regiunea Vest

<sup>26</sup> *Planul de Dezvoltare Regională Vest 2021-2027 și Strategiilor județene de dezvoltare*

<sup>27</sup> Comisia Europeană, (2018), *Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural*

<sup>28</sup> Studiul de fundamentare nr.20 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României, Protecția monumentelor istorice și a patrimoniului construit,

<p><b>OP 5</b></p> <p>„O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”</p>	<p><b>e (ii)</b></p> <p>Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane</p>	<p>Dezvoltarea patrimoniului natural și ecoturismului într-o manieră durabilă sunt identificate ca priorități în <i>Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030</i> dar și în <i>Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007 – 2026</i>. Regiunea Vest deține aproximativ 40,2% din total suprafață parcuri naționale și naturale din România (conform <i>PDR al Regiunii Vest 2021-2027</i>), ceea ce denotă potențial pentru dezvoltarea ecoturismului.</p> <p>De asemenea, pentru turismul activ, la nivel regional au devenit consacrate stațiunile montane din județele Hunedoara și Caraș-Severin, care se bucură de o mare popularitate în sezonul de iarnă. Cu toate acestea, investițiile în dezvoltarea infrastructurii au fost incoerente și insuficiente, stațiunile nefiind exploatate la potențialul real.</p> <p>Turismul curativ (balnear și wellness) a fost epicentrul activităților turistice din județul Timiș, Arad și Caraș-Severin. Pe parcursul ciclurilor anterioare de finanțare au fost realizate investiții de mică anvergură în infrastructura stațiunilor turistice, astfel că turiștii încă preferă deplasarea pentru wellness și turism balnear spre locațiile consacrate din Ungaria.</p> <p>Există în regiune potențial de a dezvolta și susține produsele de nișă, dintre care unele pot fi organizate și comercializate în mod integrat - turismul gastronomic și oenologic, turismul de aventură dar și turismul cultural. Oferta din Regiunea Vest trebuie să se adreseze cu precădere unuia dintre cei mai importanți clienți - familia, un segment în creștere în termeni de durată a sejurului și a volumului încasărilor.</p> <p>Regiunea Vest s-a bucurat de o diversitate mare a taberelor și pentru preșcolari și elevi până la începutul anilor 2000. Modernizarea sau refuncționalizarea acestora ar permite integrarea lor în circuitul turistic rural și realizarea unui turism educațional și de incluziune.</p>
--	--	--

<b>Table 1A</b>			
<b>Policy objective</b>	<b>Priority</b>	<b>SWOT analysis (for each priority)</b>	<b>Justification (summary)</b>
		Strengths [10 000 per priority]	[20 000 per priority]
		Weaknesses	

		[10 000 per priority]	
		Opportunities [10 000 per priority]	
		Threats [10 000 per priority]	
		Identification of needs on the basis of the SWOT analysis and taking into account the elements set out in Article 6(6) of the EMFF Regulation [10 000 per priority]	

**1bis. Coordination, demarcation, complementarities between the Funds, and complementarities between the Funds and other Union instruments and funds (where a Partnership Agreement is not prepared)**

Reference: Article 17(3) fifth subparagraph, CPR; Article 8(1)(b)(ii)-(iii), CPR

Text field [120 000]

**2. Priorities**

Reference: Article 17(2) and 17(3)(c) CPR

ID	Title [300]	TA	Basis for calculation	Fund	Category of region supported	Specific Objective selected
1	<b>Prioritatea 1</b>  <b>O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice</b>	No		ERDF	Less developed	<b>OP 1 a(i)</b> Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
			ERDF	Less developed	<b>OP 1 a(ii)</b> Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al	

						companiilor și al guvernelor
				ERDF	Less developed	<b>OP 1 a(iii)</b> Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
2	<b>Prioritatea 2</b> <b>O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată</b>	No		ERDF	Less developed	<b>OP 1 a(ii)</b> Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
3	<b>Prioritatea 3</b> <b>O regiune cu orașe prietenoase cu mediul</b>	No		ERDF	Less developed	<b>OP 2 b(i)</b> Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
				ERDF	Less developed	<b>OP 2 b (vii)</b> Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
				ERDF	Less developed	<b>OP 2 b(viii)</b> Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

4	<b>Prioritatea 4 O regiune accesibilă</b>	No		ERDF	Less developed	<b>OP 3 c (iii)</b> Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
5	<b>Prioritatea 5 O regiune educată</b>	No		ERDF	Less developed	<b>OP 4 d (ii)</b> îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
6	<b>Prioritatea 6 O regiune atractivă</b>	NO		ERDF	Less developed	<b>OP 5 e (i)</b> favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural,

						turismului și securității în zonele urbane;
				ERDF	Less developed	<b>OP 5 e (ii)</b> favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane
7	<b>Prioritatea 7 Asistență Tehnică</b>	Yes		ERDF	Less developed	NA
..	Dedicated priority youth employment)	No		ESF+		
..	Dedicated priority CSRs	No		ESF+		
..	Dedicated priority Innovative actions	No		ESF+		SO 8
	Dedicated priority Material deprivation	No		ESF+		SO 9

\* This includes the JTF allocation and the complementary support transferred from the ERDF and the ESF+.”

## 2.A Priorities other than technical assistance

### 2.A.1 Title of the priority [300] (repeated for each priority)\*

#### **Prioritatea 1 O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to youth employment
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to innovative actions
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the to specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the to specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation <sup>29</sup>

\* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

<sup>29</sup> In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

\*\* If marked go to section 2.A.2.a

**2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention** (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

<b>Table 4: Dimension 1 – intervention field</b>				
<b>Priority No</b>	<b>Fund</b>	<b>Category of region<sup>30</sup></b>	<b>Code</b>	<b>Amount (EUR)</b>
<b>Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice</b>	ERDF	Less developed	<b>001</b> Investiții în active fixe în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	<b>3.681.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>002</b> Investiții în active fixe în întreprinderi mici și mijlocii (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	<b>34.048.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>003</b> Investiții în active fixe în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	<b>3.570.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>004</b> Investiții în active necorporale în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	<b>789.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>005</b> Investiții în active necorporale în întreprinderi mici și mijlocii (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	<b>7.296.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>006</b> Investiții în active necorporale în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	<b>765.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>007</b> Activități de cercetare și inovare în microîntreprinderi, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	<b>789.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>008</b> Activități de cercetare și inovare în întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv colaborarea în rețea	<b>7.296.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>009</b> Activități de cercetare și inovare în centre publice de cercetare, de învățământ superior și de competență, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	<b>765.000,00</b>

<sup>30</sup> Not relevant for CF



	ERDF	Less developed	<b>010</b> Digitalizarea IMM-urilor (inclusive comerț electronic, activități economice electronice și procese economice în rețea, huburi de inovare digital, laboratoare vii, antreprenori web și start-up-uri în domeniul TIC, B2B	<b>17.000.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>014</b> Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	<b>17.000.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>015</b> Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor	<b>71.589.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>017</b> Servicii avansate de sprijin pentru IMM-uri și grupuri de IMM-uri (inclusiv servicii de management, comercializare și proiectare)	<b>3.977.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>018</b> Incubare, sprijinirea societăților spin off și spin-out și a start-upurilor	<b>25.908.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>019</b> Sprijinirea clusterelor de inovare și rețele comerciale, în principal în beneficiul IMM-urilor	<b>3.977.000,00</b>

Priority No	Fund	Category of region <sup>31</sup>	Code	Amount (EUR)
<b>1</b>	ERDF	Less developed	<b>01 Grant</b>	<b>194.473.000,00</b>
	ERDF	Less developed	<b>04 Sprijin prin instrumente financiare: garanție</b>	<b>3.977.000,00</b>

Priority No	Fund	Category of region <sup>32</sup>	Code	Amount (EUR)
<b>1</b>	ERDF	Less developed	<b>42</b>	
<b>1</b>	ERDF	Less developed	<b>43</b>	
<b>1</b>	ERDF	Less developed	<b>47</b>	

Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

**2.A.3 Specific objective<sup>33</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance**

*OS a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

#### **2.A.3.1 Interventions of the Funds**

<sup>31</sup> Not relevant for CF

<sup>32</sup> Not relevant for CF

<sup>33</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Având în vedere nivelul performanței înregistrate de Regiunea Vest în CDI, comparativ cu performanța medie europeană, Regiunea Vest trebuie să își dezvolte ecosistemul CDI, prin măsuri care să vizeze quadruplul helix regional și care răspundă următoarelor probleme:

- slaba colaborare între mediul academic, generator de cunoaștere la nivel fundamental, entitățile de cercetare-dezvoltare, generatoare de cunoaștere la nivel fundamental și aplicat și mediul economic, solicitant și beneficiar al rezultatelor cercetării;
- slaba capacitate de inovare a întreprinderilor;
- eficiența scăzută a structurilor de transfer tehnologic
- discrepanțe între județele regiunii referitor la capacitatea de inovare.

În cadrul RIS Vest 2021-2027, au fost identificate 6 sectoare de specializare inteligentă: agricultură și industrie alimentară; eficiență energetică și clădiri sustenabile; industria manufacturieră și prelucrătoare; industriile culturale și creative; digitalizare, industrializare, inclusiv Industry 4.0; sănătate și calitatea vieții, selectate prin prisma relevanței și a potențialului lor în economia Regiunii Vest. În aproape toate domeniile de specializare inteligentă, activitățile se realizează în principal la nivelul inferior al lanțurilor valorice. Cu toate acestea, potențialul de dezvoltare al CDI la nivelul regiunii este unul ridicat. Din cele 150 de infrastructuri de cercetare existente, 83,3% sunt în Timiș, 11,3% în Arad, 3,3% în Caraș-Severin și 2% în Hunedoara.

Există un număr redus de IMM-uri care și-au creat propriile departamente de CDI sau care funcționează ca entități de inovare și transfer tehnologic (EITT) - 5 (4 în municipiul Timișoara și 1 în Arad), Regiunea Vest ocupând locul III în România<sup>34</sup>.

În ceea ce privește capacitatea scăzută a IMM-urilor de inovare, datele EIS 2019 pentru Regiunea Vest denotă performanța slabă a sectorului IMM. O analiză privind inovația din întreprinderi a concluzionat faptul că Regiunea Vest ocupa doar locul 5 din cele 8 regiuni la indicatorul întreprinderi inovatoare, în contextul în care regiunea ocupă locul 3 la densitatea întreprinderilor. După tipologia firmelor, se observă potențialul de inovare al întreprinderilor mici comparativ cu cele mari: la nivel regional, 6 din 10 companii care inovează sunt întreprinderi mici, 3 sunt întreprinderi medii și doar una este întreprindere mare.

Susținerea capacității de inovare a întreprinderilor este esențială. Provocarea majoră o constituie punerea în aplicare a mecanismelor care stimulează cererea întreprinderilor pentru inovare, astfel încât să crească cheltuielile pentru activități inovatoare și să se consolideze cooperarea cu sectorul CD.

Comaniile create pe baza ideilor inovatoare au nevoie de sprijin, succesul lor fiind condiționat de accesul la o ofertă personalizată de CDI furnizată de entitățile de CDI și cele de transfer tehnologic. Dezvoltarea entităților de CDI care se concentrează pe servicii pro-inovatoare, necesită sprijin. Conform datelor statistice, există discrepanțe majore între județele regiunii în ceea ce privește localizarea infrastructurii de CDI. Astfel, este nevoie de diversificarea/reconversia infrastructurii în toate zonele cu potențial, de operaționalizarea infrastructurii de cercetare existente, prin integrarea de servicii pentru firme, precum și de îmbunătățirea competențelor personalului și implementarea unui model de afaceri pentru gestionarea infrastructurilor, în beneficiul firmelor. Investițiile în infrastructură a unităților care desfășoară activități de CDI vor fi susținute

<sup>34</sup> <http://www.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/infrastructuri-de-cercetare/infrastructura-de-inovare-si-transfer-tehnologic/2020/registru-entitati-itt-mai-2020.pdf>

doar ca element necesar dezvoltării ofertei și profesionalizării serviciilor. De asemenea, investițiile în infrastructură nu trebuie să dublice infrastructuri existente, cu excepția cazului în care acestea nu pot satisface nevoile pieței.

Activitatea de cercetare și inovare are un rol și în crearea unor noi companii de tipul start-up-urilor sau spin-off-urilor.

Se va avea în vedere o abordare integrată a susținerii ecosistemului regional de inovare, prin investiții în active fixe și necorporale, legate direct de activități de CDI în domeniile de specializare inteligentă regională. Sprijinul poate fi alocat și achiziționării de cunoștințe/tehnologii rezultate din activități de cercetare, cu scopul de a dezvolta sau adopta soluții inovatoare.

Vor fi sprijinite investiții care asigură posibilitatea implementării întregului proces de creare/adoptare a unei soluții inovatoare: de la faza de cercetare până la prima producție, inclusiv implementare.

Pe lângă finanțarea elementelor de infrastructură se vor avea în vedere intervenții de transfer tehnologic și încurajarea asocierii între actorii regionali din domeniul CDI sub forma organizării unor parteneriate sau clustere/hub-uri de inovare. Acestea vor avea rolul de a sprijini reducerea fragmentării informaționale și de a asigura suport pentru antreprenoriatul inovativ, atât din mediul academic (spin-off-uri), cât și din mediul economic (start-up-uri inovative).

Spiritul de inovare în afaceri trebuie cultivat încă din școală, astfel încât generațiile viitoare să înțeleagă acest concept și să aibă posibilitatea de a pune în aplicare idei inovatoare. În acest sens, se urmărește crearea unor centre de excelență pentru elevi și studenți, în domeniile de specializare inteligentă.

Pentru a crește capacitatea de inovare a regiunii, într-o abordare integrată care să vizeze toți factorii interesați ai activității de cercetare-dezvoltare-inovare (mediul academic, mediul privat, organizații de CDI, entități ale infrastructurii de transfer tehnologic) a fost identificată nevoia dezvoltării unei Agenții Regionale de Inovare. Aceasta urmează să fie activă în domeniul CDI, va ajuta la întărirea legăturii dintre actorii de la nivel local și va constitui un catalizator regional al inovării, cu precădere în domeniile de specializare inteligentă identificate la nivelul Regiunii Vest.

**Tipurile de acțiuni** vor urmări:

- susținerea colaborării dintre entitățile de cercetare-dezvoltare-inovare și întreprinderi, inclusiv susținerea transferului tehnologic,
- susținerea și dezvoltarea capacității de cercetare și inovare în cadrul întreprinderilor din sectoarele de specializare inteligentă,
- susținerea ecosistemului regional de inovare prin crearea și/sau dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic, inclusiv diversificarea serviciilor suport și încurajarea asocierii,
- crearea și maturizarea start-up-urilor / spin-off-urilor inovatoare în domeniile de specializare inteligentă regionale,
- susținerea transferului în piață a rezultatelor generate de drepturile de proprietate intelectuală și tehnologii inovative,
- dezvoltarea Agenției Regionale de Inovare,
- crearea a 4 centre de excelență pentru elevi și studenți în domeniile de specializare inteligentă regională

**Forma de sprijin** în cazul acestor acțiuni va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de Ajutor de Stat.

Investițiile vor viza domeniile de specializare inteligentă, fiind complementare intervențiilor propuse prin POCIDIF, POEO, POTJ și POS.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

*Text field [1 000]*

**Grupul țintă** este reprezentat din ecosistemul de inovare al Regiunii Vest: întreprinderi din sectoarele de specializare inteligentă, universități, unități de CDI, entități de inovare și transfer tehnologic, alte organizații de tipul clustere, acceleratoare, studenți, cercetători, etc.

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

*Text field [2 000]*

*Investițiile se vor implementa atât în mediul urban cât și în mediul rural din ZUF.*

*Nu se aplică instrumente teritoriale.*

*The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)*

*Text field [2 000]*

*N/A*

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

*Text field [1 000]*

*N/A*

### 2.A.3.2 Indicators

*Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR*

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizar	<i>a (i) Dezvoltare a capacității or de cercetare și inovare</i>	ERDF	Less developed	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Enterprises	0	19

e și întreprind eri dinamice	și adoptarea tehnologiilor or avansate	ERDF	Less develop ed	<b>RCO 02</b>	Întreprinde ri care beneficiază de sprijin prin granturi	<b>Enterprises</b>	0	<b>19</b>
		ERDF	Less develop ed	<b>RCO 05</b>	Întreprinde ri nou înființate care beneficiază de sprijin	<b>Enterprises</b>	0	<b>20</b>
		ERDF	Less develop ed	<b>RCO 07</b>	Instituții de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	<b>Research Institution</b>	0	<b>1</b>
		ERDF	Less develop ed	<b>RCO 08</b>	Valoarea nominală a echipamen telor pentru cercetare și inovare	<b>Euro</b>	0	<b>12.000.000</b>
		ERDF	Less develop ed	<b>RCO 10 -</b>	Întreprinde ri care cooperează cu instituții de cercetare	<b>Enterprises</b>	0	<b>40</b>

<b>Table 3: Result indicators</b>											
<b>Priority</b>	<b>Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)</b>	<b>Fund</b>	<b>Categ ory of region</b>	<b>ID [5]</b>	<b>Indicato r [255]</b>	<b>Measu remen t unit</b>	<b>Basel ine or refer ence valu e</b>	<b>Refe renc e year</b>	<b>Tar get (20 29)</b>	<b>Sour ce of data [200]</b>	<b>Comm ents [200]</b>

Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	ERDF	Less developed	RCR 01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	Annual FTEs	0	2021	20	My Smis
		ERDF	Less developed	RCR 03	IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	Enterprises	0	2021	40	My smis
		ERDF	Less developed	RCR 05	IMM-uri care introduc inovații la nivel intern	Enterprises	0	2021	19	My smis
		ERDF	Less developed	RCR 08	Publications from supported projects	Publications		2021	4	My smis

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### 2.A.3 Specific objective<sup>35</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

OS a (ii) *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor*

#### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

<sup>35</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Text field [8 000]

Regiunea Vest prezintă o economie eterogenă. Pe de o parte, sectorul TIC reprezintă un sector economic cu un potențial important, contribuția acestuia la PIB-ul Regiunii Vest (4,9%) fiind peste media UE (3,4%)<sup>36</sup>. Disparitățile din regiune sunt reflectate de diferențele mari ale indicatorului în cele patru județe. Dacă în Timiș valoarea indicatorului este de 9%, în Hunedoara acesta este 1,4% , în Arad 1,1% și în Caraș-Severin 0,7%.

Pe de altă parte, Regiunea Vest are rezultate slabe la componentele Indicelui economiei și societății digitale, similar României, care se situează pe penultimul, respectiv pe ultimul loc în UE.

Nivelurile indicatorilor ce compun indicele DESI înregistrate de România sunt îngrijorătoare, în contextul în care tot mai multe din activitățile zilnice se realizează online.

Deși Regiunea Vest dispune de o masă semnificativă de specialiști în domeniul IT&C<sup>37</sup>, nivelul ridicat de competențe al resurselor umane nu este suficient valorificat și nu se reflectă și într-un grad ridicat de digitalizare a societății la nivel regional.

Actuala pandemie de COVID-19 și restricțiile impuse de autoritățile publice au avut un impact evident asupra conștientizării beneficiilor digitalizării societății românești, atât în cadrul companiilor private, cât și al administrației de stat. Cu toate acestea, digitalizarea necesită investiții integrate pentru adaptarea sectorului public, a mediului de afaceri și a populației la tendințele din economie și societate.

Utilizarea tehnologiilor noi/TIC permite companiilor identificarea de noi nișe de business și optimizarea costurilor, crescând productivitatea și generând valoare adăugată.

În perioada de programare 2014-2020 susținerea digitalizării s-a realizat la un nivel incipient. În cadrul apelurilor de proiecte destinate finanțării IMM-urilor, accentul s-a pus pe achiziția de active corporale, digitalizarea nefiind un obiectiv vizat în mod direct. IMM-urile au bugetat în cadrul proiectelor achiziția de programe informatice specifice activității pentru care au solicitat finanțare sau instrumente de comercializare on-line, însă de cele mai multe ori includerea acestor activități în cadrul proiectelor nu s-a realizat în scopul direct al digitalizării întreprinderilor.

Pentru IMM-uri, provocările digitalizării sunt diferite, nevoile de măsuri de sprijin trebuie adaptate în funcție de nivelul lor de digitalizare și de mărimea lor. Adoptarea noilor tehnologii precum Internet of Things (IoT), robotică, conceptul Industry 4.0., inteligența artificială (IA) și a activităților susținute de acestea este la un stadiu incipient, două dintre obstacolele importante fiind reprezentate și de competențele digitale reduse ale factorului uman și de lipsa finanțării. Conceptul Industry 4.0 presupune o digitalizare integrală a tuturor activelor tangibile, intangibile și a proceselor.

Pentru susținerea adoptării în întreprinderi a tehnologiilor și instrumentelor digitale, precum și pentru dezvoltarea produselor și serviciilor digitale ale întreprinderilor se va avea în vedere finanțarea componentelor infrastructurii TIC și a altor echipamente specifice, achiziția licențelor și/sau dezvoltarea aplicațiilor software, resurse de stocare și procesare, tehnologii specifice de utilizare a inteligenței artificiale etc. Digitalizarea întreprinderilor nu înseamnă doar achiziționarea de echipamente și sisteme IT, ci înglobează toate dimensiunile fundamentale ale unei afaceri, pe de-o parte prin automatizarea proceselor de producție

<sup>36</sup> EUROSTAT, nama\_10r\_3gva, nama\_10r\_3gdp

<sup>37</sup> Date regionale prelucrate din [www.listafirme.ro](http://www.listafirme.ro)

și pe de altă parte prin integrarea analizei și simulării datelor în vederea adaptării la schimbările comportamentale ale clienților pentru a oferi produse sau servicii personalizate.<sup>38</sup>

Regiunea Vest este membră în cadrul European Regions Network for the Application of Communications Technology – ERNACT, al cărui obiectiv principal constă în promovarea economiei bazate pe cunoaștere și a societății informaționale la nivelul regiunilor partenere. Astfel, ca urmare a planurilor de acțiune elaborate în cadrul a două proiecte derulate împreună cu ERNACT, Devise și Digital Regions, în Regiunea Vest vor fi sprijinite, prin intermediul unor bune practici internaționale acțiuni specifice de digitalizare automatizare, Industry 4.0, VR ,etc. Este esențial pentru Regiunea Vest, ca această cunoaștere acumulată în aceste proiecte și planurile de acțiune realizate să fie transferate în proiecte de investiții pe noul ciclu financiar.

În vederea sprijinirii rolului TIC în antreprenariat, ADR Vest a semnat deja două protocoale de colaborare pe componenta digitală cu două regiuni, în cadrul unor inițiative de tip cascade - funding alături de Funding box: **I4MS**, inițiativă Europeană care sprijină IMM-urile producătoare în utilizarea pe scară largă a tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC) în operațiunile lor de afaceri, facilitarea transferului de tehnologii și testării viitoarelor tehnologii digitale de pionierat în regiunile partenere; **Robot Union** – o inițiativă europeană bazată pe un parteneriat public privat pentru o robotică europeană având ca scop accelerare pan-europeană pentru start-up-uri din domeniul roboticii.

Pentru a înțelege provocările și oportunitățile regionale din domeniul digitalizării este necesară crearea unor structuri de sprijin sub forma unor HUB-uri de inovare digitală – Digital Innovation Hubs (DIH), care să ofere suport actorilor interesați.

ADR Vest alături de partenerii Tehimpuls, Cluster-ul Tic și Automotivest a trecut prin programul de mentoring și dezvoltare a unui concept de business plan pentru un posibil DIH regional. Rolul DIH pentru Regiunea Vest va fi de a acționa ca un actor dinamizator și facilitator al transformării digitale la nivelul IMM-urilor, dar și la nivelul proiectelor complexe de digitalizare a administrației publice locale pe componentele deja prevăzute în programul draft al EDIH: modernizarea administrațiilor și serviciilor publice prin mijloace digitale; interoperabilitatea serviciilor publice; conformarea cu Principiile declarației de la Tallinn privind guvernarea electronică; aplicarea standardelor agreeate și soluții open source, acces la platforme guvernamentale sau infrastructuri partajate, utilizarea Inteligenței Artificiale și Blockchain pentru elaborarea de politici în timp real, sau suport oferit administrației publice să își îmbunătățească cibersecuritatea.

DIH-ul din Regiunea Vest va ajuta autoritățile să utilizeze pe deplin potențialul achiziționării inovației și să le aducă în contact cu companii care sunt gata să furnizeze soluțiile tehnologice digitale necesare („furnizorii de tehnologie”), stimulând în continuare dezvoltarea ecosistemului local.

Este nevoie de asigurarea co-finanțării operaționale a DIH-ului regional și susținerea financiară a planurilor de fezabilitate elaborate de DIH în vederea transformării în proiecte de investiții asumate de stake-holderii regionali și cofinanțarea acestor proiecte prin POR 2021-2027. Astfel, DIH regional va deveni un actor catalizator prin managementul expertizei, tehnologiilor și exemplurilor de bune practici la nivel internațional, angrenarea antreprenorilor și beneficiarilor în elaborarea de proiecte de digitalizare de anvergură: e-administrație, Smart City.

#### **Tipuri de acțiuni**

<sup>38</sup> [https://www.eib.org/attachments/thematic/digitalisation\\_of\\_smes\\_in\\_ireland\\_summary\\_en.pdf](https://www.eib.org/attachments/thematic/digitalisation_of_smes_in_ireland_summary_en.pdf)



- susținerea adoptării în întreprinderi a tehnologiilor și a instrumentelor digitale care susțin inovarea și productivitatea,
- susținerea și dezvoltarea produselor și serviciilor digitale ale întreprinderilor în corelare cu nevoile regionale de digitalizare și cu dezvoltarea serviciilor publice digitale,
- Sprijin pentru dezvoltarea Hub-ului Inovativ Digital (DIH) Regiunea Vest.

**Forma de sprijin** va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de Ajutor de Stat, iar investițiile sunt complementare intervențiilor propuse a se finanța prin POCIDIF, POTJ și POS.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

*Text field [1 000]*

**Grup țintă:** IMM-uri, membrii DIH

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

*Text field [2 000]*

*Investițiile se vor implementa în mediul urban.*

*Nu se aplică instrumente teritoriale.*

*The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)*

*Text field [2 000]*

N/A

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

*Text field [1 000]*

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

*Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR*

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 1. O regiune competitivă prin	<i>a (ii) Fructificarea avantajelor</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 13</b>	Servicii și produse digitale dezvoltate pentru întreprinderi	<i>Euro</i>	0	<b>14.705.883</b>

inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 10</b>	Întreprinderi care cooperează cu instituții de cercetare	<i>Enterprises</i>					5
---	--	------	----------------	---------------	--	--------------------	--	--	--	--	---

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>	ERDF	Less developed	<b>RCR 13</b>	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	<i>Enterprises</i>	0	2021	98	My Smis	
		ERDF	Less developed	<b>RCR 03</b>	IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	<i>Enterprises</i>	0	2021	10	My Smis	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

## 2.A.3 Specific objective<sup>39</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

### OS a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

#### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Pornind de la obiectivul specific, investițiile se vor realiza într-o abordare integrată, astfel încât dezvoltarea economică a regiunii să se bazeze în primul rând pe potențialul său endogen: un număr ridicat de firme din domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, rata de înființare situată pe un trend crescător în ultimii 5 ani, prezența investitorilor străini în economia locală (ISD) care dispun de tehnologii avansate și know-how, existența unor structuri asociative de tipul clusterelor.

Din cele 34.466 firme din domeniul specializării inteligente, 20.697 reprezintă firme cu activitate, ceea ce reprezintă un procent de 60%. În dinamică, datele arată pentru perioada 2016-2018 o creștere anuală constantă cu circa 12% a numărului de firme cu activitate. O încetinire a acestei evoluții se remarcă în anul 2019, când numărul firmelor care au migrat din zona celor fără activitate în zona celor cu activitate a scăzut la 6%.

70% din firmele care activează în domeniile de specializare inteligentă din regiune sunt localizate în mediul urban și 30% în mediul rural. Din punctul de vedere al tipului acestor întreprinderi, **87,79%** se încadrează în categoria **microîntreprinderilor**, **10,30%** sunt **întreprinderi mici**, iar **1,91%** sunt **întreprinderi mijlocii**. Din punctul de vedere al localizării acestora, 52,83% își au sediul în județul Timiș, 23,58% în județul Arad, 15,89% în județul Hunedoara și 7,70% în județul Caraș-Severin.

**În cadrul acestora își desfășoară activitatea 119.572 salariați. Cifra de afaceri cumulată a acestor IMM-uri este de 5,6 mld euro (2019)**, contribuția celor 4 județe din cadrul regiunii, fiind similară distribuției numărului de IMM-uri în cadrul județelor: Timiș 57,74%, Arad 23,10%, Hunedoara 12,75% și Caraș-Severin 6,42%.

Datele prezentate pun în evidență disparitățile majore dintre cele 4 județe ale regiunii. Județul Arad are un aport ce depășește cu circa 4% aportul cumulată al județelor Hunedoara și Caraș-Severin. În același timp, cele 3 județe au o contribuție totală sub cea a județului Timiș – județul dominant al regiunii.

Din perspectiva domeniilor de specializare inteligentă (DSI), se remarcă faptul că cea mai importantă contribuție, din punct de vedere al ponderii cifrei de afaceri, o are sectorul Eficiență energetică și construcții (clădiri) sustenabile (33%), urmat de Agricultură și industrie alimentară (25%), Industria manufacturieră și prelucrătoare (21%), Digitalizare, industrializare, inclusiv Industry 4.0 (10%), Industriile culturale și creative (8%) și Sănătate și calitatea vieții (3%).

În cazul județului Timiș, cele mai importante DSI sunt Eficiență energetică și construcții sustenabile cu 33% din CA în anul 2019, Agricultură și industrie alimentară cu 26%, Industria manufacturieră și prelucrătoare cu 19%. Se remarcă o scădere de 13% a cifrei de afaceri în sectorul Digitalizare, industrializare, inclusiv

<sup>39</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Industry 4.0, de peste 50 mil. euro în valoare absolută față de anul 2018. Una din cauze o reprezintă reîncadrarea unor întreprinderi din categoria celor mijlocii în categoria celor mari.

În cazul județului Arad, cel mai important sector este Industria manufacturieră și prelucrătoare cu o pondere de 31%, urmat de Eficiență energetică și construcții sustenabile cu 30% și de Agricultură și industrie alimentară cu 22%.

În Hunedoara, cel mai important sector este Eficiența energetică și construcții sustenabile cu 39%, urmat de Agricultură și industrie alimentară cu 22% și de Industria manufacturieră și prelucrătoare cu 21%.

În Caraș-Severin, cel mai important sector este Agricultură și industria alimentară cu 37%, urmat de Eficiență energetică și construcții sustenabile cu 31% și Industria manufacturieră și prelucrătoare cu 16%.

În cazul tuturor sectoarelor DSI aportul dominant îl are județul Timiș, cu ponderi la cifra de afaceri între 50%, în cazul sectorului Industria manufacturieră și prelucrătoare și 67% în Sănătate. În continuare, ordinea județelor este aceeași în cazul tuturor celor 6 DSI, respectiv locul 2 fiind ocupat de Arad, urmat de Hunedoara și de Caraș-Severin.

Întreprinderile se confruntă cu deficite considerabile în ceea ce privește productivitatea și capacitatea de investiții. Multe IMM-uri sunt extrem de precaute în creșterea producției sau diversificarea portofoliului lor de produse. Acest lucru este datorat în principal incertitudinilor de pe piață, ratelor ridicate ale dobânzilor practicate de băncile locale la creditele pentru achiziționarea de echipamente/ linii tehnologice noi, precum și lipsei de garanții, ce constituie impedimente majore pentru obținerea împrumuturilor pentru investiții.

Pentru **susținerea dezvoltării IMM-urilor din domeniile de specializare inteligentă** se vor avea în vedere finanțarea activităților care vor conduce la **creșterea capacităților de producție și a activităților de internaționalizare**, în acord cu noile tendințe tehnologice și noua revoluție industrială Industry 4.0. Pentru a produce într-un mod inteligent, la prețuri competitive și în concordanță cu tendințele de la nivel european, sunt necesare sisteme și echipamente care încorporează tehnologii avansate.

Analizând **dinamica înființării firmelor în domeniile de specializare inteligentă** în ultimii trei ani (2017, 2018 și 2019) se constată că trendul este crescător: 3742 de firme s-au înființat în 2017, 4313 în 2018 și 4317 în 2019. Din cele 4317 de firme înființate în 2019 doar 2.076 (48,13%) aveau activitate la finalul anului 2019.

Și în ceea ce privește înființarea de noi IMM din domeniile de specializare inteligentă se reflectă disparități în regiune. În anul 2019, 52,7% din totalul firmelor au fost înființate în județul Timiș, 21,1% în județul Arad, 17,5% în județul Hunedoara și doar 8,7% în județul Caraș-Severin.

Astfel, sunt necesare investiții pentru sprijinirea IMM-urilor din domeniile de specializare inteligentă, atât pentru a continua și dezvolta activitățile desfășurate, cât și pentru sprijinirea dezvoltării firmelor nou înființate. În acest sens, pentru susținerea dezvoltării și creșterii IMM-urilor nou înființate, vor fi avute în vedere abordări integrate, care să finanțeze atât dezvoltarea infrastructurilor de sprijin a afacerilor, cât și acordarea de granturi pentru IMM-urile localizate în cadrul acestora.

**Prezența investitorilor străini**, cu precădere în domeniul TIC și Automotive și organizate ca întreprinderi mari, constituie un avantaj insuficient valorificat în regiune. Potențialul de “propagare” a tehnologiei și a cunoștințelor din ISD este restricționat de lipsa legăturilor cu IMM-urile locale.

În Regiunea Vest există **clustere concentrate pe sectoarele dominante** – automotive, TIC, construcții, agro-food, formate pentru a facilita interacțiunea și cooperarea dintre actorii care își desfășoară activitatea în

aceste sectoare prioritare pentru economia regiunii. Se vor susține intervenții pentru dezvoltarea și/sau modernizarea de noi facilități comune în clustere.

**Tipuri de acțiuni:**

- îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării,
- facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii TIC, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, personalizare de masă, Industria 4.0, imprimare 3D, metode avansate de producție, tehnologii sustenabile, contracararea efectelor schimbărilor climatice,
- susținerea și dezvoltarea structurilor și serviciilor de sprijin a afacerilor în domeniile de specializare inteligentă regionale, în mod integrat cu sprijinirea IMM-urilor (inclusiv start-upuri) localizate în cadrul acestora
- sprijin pentru întreprinderi de tip start-up, în zonele și domeniile relevante din regiune,
- susținerea cooperării între IMM-uri, la nivel asociativ, clustere sau lanțuri de valori, hub-uri

**Forma de sprijin** în cazul acestor acțiuni va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de Ajutor de Stat și instrumente financiare specifice.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

*Text field [1 000]*

**Grup țintă:** microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii, clustere, incubatoare, alte structuri de afaceri, administratori de instrument financiar.

De asemenea, angajații companiilor, respectiv proprietarii și utilizatorii de infrastructuri pentru afaceri pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse.

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

*Text field [2 000]*

*Investițiile se vor implementa în mediul urban și rural ZUF.*

*Investițiile în întreprinderi mijlocii, clustere, hub-uri se pot implementa și în mediul urban și în rural.*

*Nu se aplică instrumente teritoriale.*

*The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)*

*Text field [2 000]*

*N/A*

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

*Text field [1 000]*

*Se are în vedere utilizarea de instrumente financiare, în funcție de rezultatele analizei-ex ante.*

Evaluarea ex-ante va identifica deficiențele pieței și va furniza informații privind mix-ul adecvat de instrumente financiare necesar pentru redresarea eșecurilor pieței, precum și potențialii beneficiari. Având în vedere rata de cofinanțare crescută la nivelul Regiunii Vest, modalitatea de implementare și alocarea necesară vor fi stabilite ca urmare a recomandărilor acestei evaluări.

### 2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 01</b>	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	<i>Enterprises</i>	<b>0</b>	<b>329</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 02</b>	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	<i>Enterprises</i>	<b>0</b>	<b>281</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 03</b>	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	<i>Enterprises</i>	<b>0</b>	<b>48</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 05</b>	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	<i>Enterprises</i>	<b>0</b>	<b>80</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 10</b>	Întreprinderi care cooperează cu instituții	<i>Enterprises</i>	<b>0</b>	<b>20</b>

					de cercetare				
		ERDF	Less developed	<b>RCO 15</b>	Capacitate de incubare creată	<b>Enterprises</b>	<b>0</b>		<b>120</b>

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a (iii) Impulsivitatea și competitivitatea IMM-urilor	ERDF	Less developed	<b>RCR 01</b>	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	<b>Enterprises</b>	<b>0</b>	<b>2021</b>	<b>409</b>	<i>My Smis</i>	
		ERDF	Less developed	<b>RCR 03</b>	IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	<b>Enterprises</b>	<b>0</b>	<b>2021</b>	<b>8</b>	<i>My Smis</i>	
		ERDF	Less developed	<b>RCR 25</b>	Valoarea adăugată per angajat în IMM-	<b>Enterprises</b>	<b>0</b>	<b>2021</b>	<b>241</b>	<i>My Smis</i>	

					urile care beneficiază de sprijin						
		ERDF	Less developed	<b>RCR 18</b>	IMM-uri care utilizează servicii pentru pepinierele de afaceri la un an de la crearea pepinierii	<b>Enterprises</b>	0	<b>2021</b>	<b>84</b>	<i>My Smis</i>	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

## **2.A.1 Prioritatea 2. O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată**

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to youth employment
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to innovative actions
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation <sup>40</sup>

\* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

\*\* If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (**not applicable to the EMFF**) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

<b>Table 4: Dimension 1 – intervention field</b>				
<b>Priority No</b>	<b>Fund</b>	<b>Category of region<sup>41</sup></b>	<b>Code</b>	<b>Amount (EUR)</b>

<sup>40</sup> In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

<sup>41</sup> Not relevant for CF



2	ERDF	Less developed	011 Soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale	96.543.000,00
---	------	----------------	---	---------------

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region <sup>42</sup>	Code	Amount (EUR)
2	ERDF	Less developed	01 Grant	96.543.000,00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region <sup>43</sup>	Code	Amount (EUR)
2	ERDF	Less developed	12	
2	ERDF	Less developed	33	
2	ERDF	Less developed	42	

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

**2.A.3 Specific objective<sup>44</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance**

**OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor**

#### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

*Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);*

*The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+*

*Text field [8 000]*

Problemele cu care se confruntă majoritatea orașelor din regiune, în special municipiile reședință de județ și zona lor urbană funcțională, se referă la planificarea spațială a infrastructurii de transport neadecvată pentru cerințele actuale de mobilitate care generează aglomerație și congestie în trafic, poluarea aerului, dificultatea asigurării accesului populației la servicii de utilități publice de calitate, incluzive și moderne, care să asigure un consum optim de resurse. Mai mult, localitățile urbane trebuie să genereze dezvoltare care să radieze către localitățile rurale limitrofe.

O soluție pentru atenuarea problemelor actuale ale orașelor și a localităților din cadrul ZUF, ar fi implementarea unor tipuri de investiții care ar putea conduce, la transformarea lor în „smart cities” respectiv în „smart villages”, generând dezvoltare sustenabilă.

<sup>42</sup> Not relevant for CF

<sup>43</sup> Not relevant for CF

<sup>44</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Conform studiului IESE Cities in motion 2019<sup>45</sup>, care clasifică localitățile de tip smart city la nivel mondial, din cele 174 identificate, 21 se regăsesc în Europa de Est, iar din România doar București se regăsește în clasament (51,49 puncte raportat la 100 puncte pentru lider - Londra).

O măsură de certificare a transformării orașelor în smart city este standardul ISO 37120, care reprezintă primul standard internațional cu indicatori necesari certificării serviciilor urbane și de calitate a vieții. Nu există în prezent în nicio localitate din Regiunea Vest instrumente și metodologii de raportare la acest standard.

Având în vedere situația din regiune, se impun unele măsuri care să răspundă următoarelor probleme majore:

- inexistența unor strategii de smart city
- potențial limitat la nivel administrativ de a înțelege conceptul de "smart city" și, pe cale de consecință, de a planifica transformarea orașelor în smart cities;
- digitalizare redusă, cu grad nesemnificativ și adesea ineficace de integrare a serviciilor publice furnizate la nivel local și regional;
- emisii ridicate de carbon și costuri ridicate ale utilităților publice, pe fondul inexistenței unui sistem smart de măsurare, evaluare și monitorizare a consumurilor;
- operarea dispartă și ineficientă a infrastructurii energetice și digitale a localităților;
- operarea neconectată și ineficientă a sistemului de transport public local (pietonal, tramvai, autobuz, troleibuz) fără integrare cu sistemele naționale și internaționale feroviare, rutiere și aeriene;

Tipurile de acțiuni propuse au ca scop promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor din regiune. Se urmărește pe de o parte implementarea de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart” în diverse domenii/sectoare și facilitarea tranziției către o administrație „smart” prin digitalizarea administrației publice, pe de altă parte.

Crearea unor "smart cities" sau "smart villages" presupune o strategie adecvată. În primul rând, administrația locală trebuie să-și definească o viziune asupra localității și asupra nevoilor identificate, pentru a reprojeta spațiul urban și a integra noile tehnologii.

Proiectele de smart city trebuie să îndeplinească condițiile cumulative de a conține elemente TIC, elemente de tranziție spre o economie cu emisii reduse de carbon, să conțină soluții de digitalizare a serviciilor publice și să aibă ca obiectiv asigurarea de servicii publice inteligente destinate populației, precum și creșterea nivelului de trai al populației.

Intervențiile de tip smart-city sunt necesare la toate nivelurile și domeniile din cadrul orașelor și se pot dezvolta în următoarele domenii: sistem de educație inteligent, clădiri inteligente, energie inteligentă, mobilitate inteligentă, rețea de alimentare cu apă potabilă și canalizare inteligentă, rețea de colectare și transport deșeuri inteligentă, rețele inteligente de transport și distribuție a energiei termice, iluminat public inteligent, siguranță și securitate publică, bănci de date urbane, sisteme GIS, turism inteligent. De asemenea, comunele care au înregistrat creșteri ale populației din zonele urbane funcționale ale orașelor se vor finanța intervenții de tip smart-village.

<sup>45</sup> <https://media.iese.edu/research/pdfs/ST-0509-E.pdf>

Conceptul de smart city/village merge dincolo de relaționarea dintre cetățeni și furnizorii de servicii publice și oferă instrumentele ce încurajează cetățenii să fie mai activi și mai participativi în viața comunității.

În ceea ce privește tranziția către o administrație smart, procesul de digitalizare, care conduce la un acces mai ușor la datele și serviciile din sectorul public, va contribui la obținerea de beneficii economice și sociale și favorizarea participării cetățenilor la viața publică. Investițiile în domeniul informatizării implementate în ultimii ani au contribuit la creșterea disponibilității serviciilor electronice publice și la îmbunătățirea funcționării administrației. Totuși, la nivel local există un nivel relativ scăzut de dezvoltare a serviciilor publice digitale, iar creșterea eficienței administrației necesită activități suplimentare în domeniul digitalizării.

Fiecare instituție care oferă un serviciu public din administrația locală ar trebui să identifice și să satisfacă nevoile beneficiarilor, într-o abordare integrată, care presupune interoperabilitatea serviciilor publice digitalizate. Scopul final este furnizarea unor servicii de calitate, cu valoare adăugată pentru beneficiarii finali reprezentați de cetățeni și agenții economici, care să conducă la o implicare activă în managementul local al comunităților: depunere documente/cereri online și primirea soluționării lor în mod automat, plata de impozite, taxe și amenzi online pe website-ul instituției, verificarea on-line a statusului documentelor depuse la instituție, acces rapid la informații de interes public etc.

În domeniul serviciilor publice, vor fi implementate operațiuni legate de furnizarea de noi servicii și îmbunătățirea funcționalității și a nivelului de maturitate a serviciilor disponibile deja. Resursele financiare alocate sub Prioritate vor fi direcționate atât către intervenții care vizează creșterea sferei de date disponibile în formă digitală, cât și către proiecte care vizează îmbunătățirea disponibilității serviciilor publice furnizate prin mijloace electronice.

În implementarea proiectelor „smart city”, este necesar ca autoritățile publice să abordeze aspectele de interoperabilitate necesare schimbului de date. Interoperabilitatea electronică reprezintă astfel o cerință de bază pentru ca un serviciu „smart” să existe și să funcționeze. Infrastructurile IT&C aferente serviciilor publice electronice ale autorităților publice trebuie să poată comunica și schimba date între ele în formate comune, inteligibile. Este necesar a se lua în considerare și schimbul de date între sisteme aparținând unor autorități publice diferite, cu specificații tehnologice diferite.

#### **Tipurile de acțiuni:**

- Sprijin pentru intervenții de tip smart-city și smart-village
- Crearea unui sistem de măsurare, evaluare și monitorizare a consumurilor pentru toate tipurile de sisteme de energie în clădiri publice,
- Susținerea digitalizării serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional,
- Dezvoltarea infrastructurii pentru interoperabilitate și redundanță în cadrul operațiunilor de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local și regional,
- Susținerea dezvoltării capacității de management a proiectului la nivel de beneficiar
- Sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru „smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii „smart”.

**Forma de sprijin** în cazul acestor acțiuni va fi grantul nerambursabil, există complementaritate cu POCIDIF și POTJ, iar pentru municipii proiectele trebuie să se regăsească în SIDU.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

Text field [1 000]

**Grupul țintă** este reprezentat de populația din municipiile reședință de județ, municipii și orașe și zona urbană funcțională a acestora, dar și de populația regiunii

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

Text field [2 000]

*Se vor finanța investiții în mediul urban și mediul rural pentru comunele incluse în ZUF.*

*Se aplică Instrumente teritoriale, pentru municipiile din regiune, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 23 din Regulamentul comun.*

*Investițiile vor viza și Instrumentul teritorial ITI Valea Jiului*

*The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)*

Text field [2 000]

N/A

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

Text field [1 000]

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 2. O regiune cu orașe SMART și o administrație digitalizată	<i>a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 14</b>	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii și aplicații digitale	<i>Public Institutions</i>	<b>0</b>	<b>25</b>

**Table 3: Result indicators**

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 2. O regiune cu orașe SMART și o administrație digitalizată	<i>a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>	ERDF	Less developed	<b>RCR 11</b>	Utilizatori de noi servicii și aplicații digitale publice	Annual users	0	<b>2021</b>	<b>1.085.000</b>	My Smis	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### **2.A.1 Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to youth employment
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to innovative actions
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation <sup>46</sup>

\* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

\*\* If marked go to section 2.A.2.a

<sup>46</sup> In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

**2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention** (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Priority No	Fund	Category of region <sup>47</sup>	Code	Amount (EUR)
3	ERDF	Less developed	025 Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte de demonstrare și măsuri de sprijin	25.500.000,00
			026 Renovarea infrastructurilor publice în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte de demonstrare și măsuri de sprijin	52.526.000,00
			073 Infrastructuri de transporturi urbane curate	75.240.000,00
			074 Material rulant de transport urban curat	41.800.000,00
			075 Infrastructuri de ciclism	28.420.000,00
			076 Digitalizarea transportului urban	16.720.000,00
			077 Infrastructuri pentru combustibili alternativi	5.019.000,00
			050 Protecția naturii și a biodiversității, infrastructura verde	139.332.000,00

Priority No	Fund	Category of region <sup>48</sup>	Code	Amount (EUR)
3	ERDF	Less developed	01 Grant	379.557.000,00
3	ERDF	Less developed	03 Sprijin prin instrumente financiare: împrumut sau 04 Sprijin prin instrumente financiare: garantie (to be decided)	5.000.000,00

Priority No	Fund	Category of region <sup>49</sup>	Code	Amount (EUR)
3	ERDF	Less developed	12	
3	ERDF	Less developed	33	
3	ERDF	Less developed	42	

<sup>47</sup> Not relevant for CF

<sup>48</sup> Not relevant for CF

<sup>49</sup> Not relevant for CF

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

### 2.A.3 Specific objective<sup>50</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

#### OS b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

##### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

În Raportul de țară privind România se menționează că intensitatea energetică la nivel național se menține peste media UE și sărăcia energetică afectează o gospodărie din patru. Conform Proiectului Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, pentru anul 2030, România țintește un consum primar de energie de 32,3 Mtep, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, obținând astfel economii de energie de 45,1% pentru consumul primar până în 2030, respectiv de 40,4% pentru consumul final de energie, comparativ cu scenariul de referință PRIMES 2007<sup>51</sup>. **Conform Raportului de Țară al CE pentru 2020<sup>52</sup>**, atât consumul primar, cât și consumul final de energie și consumul final de energie în gospodăria pe locuitor, au înregistrat o creștere în 2018 față de anul 2013<sup>53</sup> și, prin urmare, sunt necesare eforturi continue pentru a limita consumul de energie și atinge ținta propusă, în contextul creșterii economice.

Având în vedere țintele propuse la nivel național pentru perioada 2021-2027, promovarea măsurilor de eficiență energetică și a energiei din surse regenerabile, rămân **priorități pentru Regiunea Vest**, în vederea asigurării reducerii consumului de energie în clădiri și a gazelor cu efect de seră.

Datele istorice referitoare la proiectele finanțate prin POR arată că s-au reabilitat termic sau se vor reabilita până în anul 2023 **doar 4,1% (14.260 gospodării)** din totalul gospodăriilor aflate în locuințe colective din regiune. Astfel, în urma implementării acestor proiecte, vor fi reabilitate energetic 4,8 % din totalul apartamentelor din județul Timis, 5,4 % din totalul apartamentelor din județul Hunedoara, 2,9 % din totalul apartamentelor din județul Arad și 1,2 % din totalul apartamentelor din județul Caraș-Severin. La acestea se adaugă un număr redus de gospodării reabilitate termic prin programe ale primăriilor urbane sau din fondurile proprii ale asociațiilor de locatari.

<sup>50</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

<sup>51</sup> Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (versiunea Aprilie 2020) pag 14, [https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro\\_final\\_necp\\_main\\_ro.pdf](https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf)

<sup>52</sup> Raportul de țară din 2020 privind România (document de lucru al serviciilor comisiei), Bruxelles, 26.02.2020 SWD (2020) 522 final, [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-country-report-romania\\_ro.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-country-report-romania_ro.pdf)

<sup>53</sup> Tabel pag 96, secțiunea ODD 7 – Energie curată și la prețuri accesibile din documentul Raportul de țară din 2020 privind România (DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI), Bruxelles, 26.02.2020 SWD (2020) 522 final, [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-country-report-romania\\_ro.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-country-report-romania_ro.pdf)

De asemenea, prin POR 2014-2020 s-au reabilitat termic sau se vor reabilita până în anul 2023, un număr de **56 de clădiri publice** având o suprafață utilă de 148.125,83 mp (24 clădiri în județul Hunedoara, 18 clădiri în județul Caraș-Severin, 9 clădiri în județul Arad și 5 clădiri în județul Timiș).

Domeniul reabilitării termice a clădirilor publice și celor rezidențiale, a generat interes considerabil în perioada de programare 2014-2020. Totuși, în timp ce rata de depunere pentru clădirile publice a fost de 191,7% din alocare, proiectele contractate consumând integral fondurile alocate, în cazul apelurilor pentru clădirile rezidențiale, apetitul pentru accesarea fondurilor nu a fost unul ridicat, chiar dacă nevoia de finanțare este evidentă pentru acest domeniu.

Din experiența apelurilor de proiecte privind reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale, principalele provocări identificate au fost: lipsa de fonduri a asociațiilor de proprietari pentru acoperirea cofinanțării, cheltuieli neeligibile ridicate, necesitatea obținerii acordurilor proprietarilor pentru intervențiile propuse în interiorul apartamentelor și necesitatea inventarierii, verificării și urmăririi în permanență a lucrărilor de reabilitare executate de proprietari în regie proprie, înainte de execuția lucrărilor finanțate.

Conform Raportului de evaluare a intervențiilor POR 2014-2020 – Etapa I privind Axa prioritara 3<sup>54</sup>, s-a constatat că îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor rămâne cea mai eficientă investiție din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO<sub>2</sub>, în comparație cu alte măsuri de eficientizare energetică, cum ar fi cele referitoare la iluminatul public. Reducerea consumului de energie în sectorul clădirilor depinde atât de soluțiile tehnice proiectate, cât și de comportamentul utilizatorului final (mai ales la clădirile rezidențiale) și de calitatea executării lucrărilor de construcții. Prin urmare, pentru perioada 2021 – 2027, beneficiarii proiectelor de eficiență energetică trebuie să se concentreze asupra operațiunilor cu valoare adăugată și să fie informați despre cele mai bune practici în domeniu. De asemenea, asociațiile de locatari trebuie să fie implicate mai mult în inițierea, pregătirea și implementarea proiectului.

Suplimentar față de protejarea mediului prin reducerea consumului energie și implicit a poluării, reabilitarea energetică a clădirilor are un impact benefic și din punct de vedere financiar (prin reducerea costurilor în exploatarea clădirilor) cât și asupra esteticii urbane. Astfel, reabilitarea energetică a clădirilor se poate realiza nu doar punctual, dar și în cadrul unor acțiuni de regenerare urbană în zone istorice, putând fi incluse în procesul de reabilitare energetică și **monumente istorice**, asigurând astfel creșterea calității locuirii.

De asemenea, concomitent cu măsurile de creștere a eficienței energetice, în funcție de vechimea clădirilor și starea acestora de conservare, pot fi necesare și investiții pentru reducerea riscului seismic, fundamentate prin expertiză tehnică și realizarea protecției contra-incendiilor.

**Tipurile de acțiuni** sunt următoarele:

- Îmbunătățirea **eficienței energetice** a clădirilor publice și rezidențiale, inclusiv măsuri de consolidare, în funcție de riscurile identificate (după caz)
- Consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice

<sup>54</sup> Lot 3 - Evaluarea intervențiilor POR 2014-2020, Tema 3. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon Raport de evaluare final [http://www.inforegio.ro/images/documente/implementare/evaluare-program/Evaluarea\\_interventiilor\\_POR\\_2014-2020\\_-\\_Etapa\\_I\\_-\\_RO/Raport\\_de\\_evaluare\\_POR\\_2014-2020\\_AP\\_3\\_Eficienta\\_energetica.pdf](http://www.inforegio.ro/images/documente/implementare/evaluare-program/Evaluarea_interventiilor_POR_2014-2020_-_Etapa_I_-_RO/Raport_de_evaluare_POR_2014-2020_AP_3_Eficienta_energetica.pdf)



**Forma de sprijin** în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerambursabil și instrumente financiare, iar măsurile propuse pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor vor fi fundamentate pe baza recomandărilor auditului energetic, conform metodologiei de calcul a performanței energetice a clădirilor. Măsurile privind riscurile la cutremur și cele privind protecția împotriva incendiilor vor fi fundamentate pe baza expertizelor tehnice, fiind acceptate în anumite marje și condiții.

Acțiunile propuse vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante (ex. strategii integrate de dezvoltare urbană, planuri de acțiune privind energia durabilă, alte documente de planificare), fiind complementare cu PODD și POTJ.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

*Text field [1 000]*

**Grup țintă:** populația regiunii din mediul urban, care locuiește în cadrul clădirilor rezidențiale și/sau utilizează clădirile publice renovate energetic

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

*Text field [2 000]*

*Investițiile se vor implementa în mediul urban.*

*Investițiile vor viza Instrumentul teritorial ITI Valea Jiului*

*The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)*

*Text field [2 000]*

*N/A*

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

*Text field [1 000]*

În acord cu Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor (EPBD) revizuită, în cadrul acestui obiectiv specific se are în vedere utilizarea de **instrumente financiare**, în funcție de analiza ex-ante. Se poate avea în vedere dezvoltarea unor instrumente financiare de tip împrumuturi sau garanții pentru susținerea proiectelor de eficiență energetică a clădirilor publice și rezidențiale.

Programele de renovare a clădirilor din UE utilizează de obicei următoarele produse financiare: granturi, împrumuturi combinate cu granturi și granturi rambursabile.

În condițiile în care costurile de renovare se ridică la valori considerabile, iar proprietarii clădirilor nu dispun de bugetele necesare pentru realizarea lucrărilor respective, conform SNTRL, **schemele de finanțare de tipul instrumentelor financiare** pot fi eficiente din punct de vedere al costurilor.

### 2.A.3.2 Indicators

*Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR*

**Table 2: Output indicators**

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 18</b>	Gospodării care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performanței energetice a locuinței	<i>dwelling</i> <i>gs</i>	<b>0</b>	<b>8.700</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 19</b>	Clădiri publice care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performanței energetice	<i>Square</i> <i>metres</i>	<b>0</b>	<b>160.975,00</b>

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]

<b>Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul</b>	<b><i>b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></b>	ER DF	Less developed	<b>RCR 26</b>	Consum final anual de energie (din care: utilizatori rezidențiali, privați nerezidențiali, publici nerezidențiali)	<i>kWh /an</i>	<b>242.145 .810,00</b>		<b>133.1 80.19 6,00</b>	<i>My smis</i>	
--	--	----------	----------------	---------------	--	----------------	----------------------------	--	---------------------------------	----------------	--

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### **2.A.3 Specific objective<sup>55</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance**

**OS b (vii) *Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării***

#### **2.A.3.1 Interventions of the Funds**

*Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);*

*The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+*

*Text field [8 000]*

Lipsa spațiilor verzi accentuează puternic riscurile ecologice urbane și are un impact negativ asupra calității vieții și stării de sănătate a populației. Regiunea Vest are o suprafață medie a spațiului verde pe locuitor deficitară.

În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi în interiorul orașelor, OUG 114/2007 a stabilit, în conformitate cu standardele UE, un minimum de 26 mp/locuitor de spațiu verde, iar conform Organizației Mondiale a Sănătății, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50 mp. Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în Regiunea Vest, în anul 2018, suprafața medie a spațiilor verzi este de 22,11 mp/locuitor, mai mare decât media națională de 21,48 mp/locuitor, dar sub norma europeană. În interiorul regiunii, la nivel de județe, cea mai mare valoare a suprafeței de spațiu verde per locuitor o are județul Hunedoara (25,5 mp/locuitor), urmat de județul Caraș-Severin (21,50 mp/locuitor), județul Timiș (21,19 mp/locuitor), iar cele mai mici valori se înregistrează în județul Arad (19,56 mp/locuitor). Din cele 42 de orașe și municipii din

<sup>55</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Regiunea Vest, mai mult de jumătate (62%) au o suprafață a spațiului verde aferentă unui locuitor sub norma europeană, având valori între 6,13 mp/locuitor și 25,28 mp/locuitor.

În Regiunea Vest, conform ultimelor date statistice, în perioada 2011-2018, suprafața spațiilor verzi în mediul urban a crescut cu 7,98%, de la 2594 ha la 2801 ha, urmând trendul național, dar în același timp a avut loc o scădere a ponderii suprafeței de spațiu verde în mediul urban din regiune în suprafața totală națională a spațiilor verzi urbane, de la 11,6% în 2011 la 10,41% în 2018.

În plus, în majoritatea orașelor există suprafețe de teren neutilizate, degradate, abandonate care contribuie la poluare și la menținerea aspectului inestetic al unor zone din cadrul orașelor. Dezvoltarea infrastructurii verzi este un instrument important prin care orașele pot să reducă poluarea, dar și să-și sporească atractivitatea. Amenajarea spațiilor verzi prin adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi pot asigura menținerea unor condiții ecologice optime pentru speciile de faună și floră sălbatică din mediul urban.

Spațiile verzi reprezintă unul dintre instrumentele noi, ce pot ajuta orașele să-și crească reziliența și durabilitatea. Ele pot favoriza reglarea ecosistemului și pot contribui la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului. De asemenea, soluția verde odată implementată aduce beneficii economice spațiului, prin creșterea valorii proprietății. Spațiile verzi pot contribui la crearea de legături între membrii unei comunități și juste din punct de vedere social, fiind accesibile unui grup mare de locuitori (persoane cu dizabilități, bătrâni, copii).

Nu în ultimul rând, zonele verzi sunt importante pentru îmbunătățirea sănătății, creșterea biodiversității urbane fiind cunoscută pentru contribuția la reducerea stresului.

Pe lângă asigurarea unei suprafețe optime de spațiu verde, orașele din regiune trebuie să aibă în vedere și necesitățile de recreere ale diverselor grupe de utilizatori și distribuția echitabilă a acestora în orașe. Nu doar asigurarea suprafeței optime este importantă, ci și distribuția spațială a zonelor verzi în cadrul orașelor. Ideal, spațiile verzi ar trebui să fie accesibile pietonal, bicicliștilor și transportului public și să aibă în vedere accesul tuturor persoanelor cu dizabilități sau cu mobilitate redusă.

Prin intervențiile propuse se vor viza soluții verzi cu un grad mare de multifuncționalitate, care furnizează servicii ecosistemice de reglare și contribuie la ameliorarea calității aerului în zonele urbane: suprafețe verzi urbane, terenuri abandonate convertite în spații verzi. Tot cu un grad mare de multifuncționalitate sunt soluțiile verzi care contribuie la îmbunătățirea calității vieții și regenerarea urbană: parcurile urbane în zonele defavorizate, spațiile verzi care conectează locul de muncă/școala cu locuința și grădinile comunitare. Acestea pot contribui la procesul de regenerare urbană. De exemplu, amenajarea parcurilor urbane, dezvoltarea grădinilor comunitare sau reconversia terenurilor abandonate în parcuri cresc nivelul de participare publică în luarea deciziilor. Un oraș sustenabil este acela care adoptă în mod intenționat soluții verzi.

Este important ca orașele din regiune să investească pentru creșterea calității vieții prin dezvoltarea unor spații urbane atractive.

De asemenea, sunt necesare operațiuni de regenerare urbană integrată a centrelor istorice, dar și a cartierelor rezidențiale de blocuri, vizând în special menținerea funcțiilor rezidențiale și comerciale, creșterea accesibilității acestor zone, amenajarea unor spații publice de calitate, asigurarea utilităților. De asemenea, pentru a se asigura coerența și integrarea investițiilor de regenerare urbană, vor fi avute în vedere colateral, în anumite limite, și măsuri pentru consolidarea și renovarea clădirilor.

Adesea, spațiile publice urbane nu sunt interconectate, nu formează o structură urbană alcătuită și ierarhizată în mod uniform și nu îndeplinesc cerințele de bază ale continuității și permeabilității. Spațiile publice au funcționalitate redusă și nu corespund potențialului lor reprezentativ la nivelul comunității. Este importantă asigurarea accesibilității și dezvoltarea funcțiilor de recreere și socializare a spațiilor publice urbane. Spațiile publice de calitate sunt cele vii, adică, folosite în mod activ de oameni pentru activități recreative, sociale și culturale, în care oamenii vor să petreacă timp.

Printre provocările majore identificate în regiune amintim:

- Neîndeplinirea standardelor din legislație și de la nivel UE în ceea ce privește suprafața spațiilor verzi de la nivelul orașelor;
- Spațiile publice din orașe (cartiere istorice, cartiere de blocuri construite în perioada comunistă, zone istorice centrale) sunt degradate fizic și nu prezintă atractivitate pentru cetățeni
- Existența unor zone în cadrul orașelor cu clădiri/terenuri abandonate/ degradate /neutilizate ca urmare a încetării unor activități economice și industriale sau a slabei planificări urbane. Ele își pun amprenta asupra calității mediului și esteticii urbane, afectând calitatea vieții în orașe;
- Distribuția spațială inegală a spațiilor verzi în orașe, care nu asigură accesul echitabil tuturor.

#### Tipuri de acțiuni:

- reabilitarea integrată a spațiilor publice, inclusiv infrastructura tehnico – edilitară aferentă, din: zone centrale; zone istorice; spațiile publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective, respectiv, cartiere de blocuri sau zone cu locuințe de tip condominiu; zona autogărilor și gărilor, zone portuare situate în interiorul sau la limita localităților urbane, indiferent dacă sunt în uz/abandonate/au altă destinație; falezele, malurile și insulele râurilor, fluviului și lacurilor din interiorul localităților urbane; haldele de steril și depozitele de deșeuri închise de pe raza localităților urbane; zonele rezidențiale periferice destructurate, zonele de blocuri degradate și așezări informale din urban,;
- reabilitarea siturilor dezafectate/zonelor cu infrastructuri majore dezafectate și valorificarea acestora prin transformarea în scop zone de interes public;
- îmbunătățirea și modernizarea spațiilor verzi în orașe, inclusiv a accesibilității și conectivității acestora;

Intervențiile se vor corela cu prevederile legale privind proiectele de regenerare urbană din fonduri externe nerambursabile (după aprobare), precum și legislația privind spațiile verzi.

**Forma de sprijin** în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerambursabil, acțiunile propuse vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante, după caz (ex. SIDU/SDL, PAED, strategii de reducere a emisiilor de CO<sub>2</sub>, PDR Regiunea Vest,), fiind complementare cu PODD și POTJ.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

*Text field [1 000]*

Populația urbană din Regiunea Vest

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

*Text field [2 000]*

Investițiile se vor implementa în mediul urban.

Se aplică Instrumente teritoriale pentru municipiile din regiune, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 23 din Regulamentul comun.

Investițiile vor viza și Instrumentul teritorial ITI Valea Jiului

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

N/A

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestones (2024)	Target (2029)
Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</i>	ERDF	Less developed	RCO 36	Suprafața infrastructurii verzi care beneficiază de sprijin în zonele urbane	Hectars	20	118
		ERDF	Less developed	RCO X	Open space created or rehabilitated in urban areas	Square meters	-	420.500

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
----------	---	------	--------------------	--------	-----------------	------------------	----------------------------	---------------	----------------------	----------------

	goal or EMFF)						nce value				
Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<b>b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</b>	ER DF	Less developed	<b>RCR 95</b>	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate în zonele urbane	<b>Persons</b>	<b>2021</b>	<b>140.000</b>	<i>MyS mis</i>		
		ER DF	Less developed	<b>RCR X</b>	Populația care are acces la spațiile create sau reabilitate în zonele urbane.	<b>Persons</b>	<b>2021</b>	<b>625.000</b>	<i>MyS mis</i>		

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### 2.A.3 Specific objective<sup>56</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

#### OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

##### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

În mediul urban trebuie continuate investițiile care se referă la dezvoltarea modurilor de transport durabile: transportul public și modurile de transport pietonal și cu bicicleta, bazate pe Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă.

<sup>56</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Investițiile în orașele regiunii în ceea ce privește transportul public electric sau ecologic sunt insuficiente față de nevoile existente, astfel încât transportul public să poată deveni o alternativă viabilă transportului rutier cu mașina personală. Un procent de 10,9% din totalul transportului local de pasageri din țară se desfășoară în Regiunea Vest, regiunea ocupând locul 5 între regiunile României, iar numărul de călători cu transportul public este în scădere.

Având în vedere necesitățile de deplasare în interiorul localităților urbane cât și în periurban, se face simțită nevoia dezvoltării infrastructurii de transport care să preia aceasta necesitate de deplasare. Infrastructura de transport din zona periurbană (străzi colectoare, artere, linii de transport din periurban către municipii/orașe, piste de biciclete) este slab dezvoltată și conectată la municipiu/oraș. În ceea ce privește situația din interiorul localităților urbane, se impune realizarea/ funcționalizarea inelelor interioare prin prevederea tuturor elementelor necesare unor conexiuni facile și atractive pentru utilizatori: lucrări de artă pentru traversarea obstacolelor, pasaje subterane sau supraterane necesare pentru ca inelele interioare să și poată îndeplini rolul de preluare a unor volume de trafic de pe arterele radiale, prin eliminarea punctelor de conflict și a blocajelor din intersecțiile cu arterele radiale majore.

În domeniul infrastructurii pentru pietoni, problemele cu care se confruntă orașele sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze între ele zonele orașului. Este necesară modernizarea infrastructurii pietonale, nu doar în centrul orașului, ci și în cartierele de locuințe.

La nivelul regiunii există în momentul actual o foarte mare nevoie de dezvoltare/extindere și optimizare a liniilor de transport public. Necesitățile de dezvoltare și optimizare a traseelor de transport public se datorează unei configurații a liniilor/traseelor rețelelor de transport public, neadaptate necesităților actuale.

Este evidentă nevoia de dezvoltare a unor noi linii de transport public care să satisfacă direcțiile și nevoile de deplasare ale forței de muncă din prezent. O parte semnificativă din populația activă și-a mutat rezidența la periferia marilor orașe sau în zona metropolitană, migrând de la vechile blocuri spre ansambluri rezidențiale noi sau cartiere de case. Astfel, în vechile cartiere se simte nevoia reorganizării și în special optimizării și eficientizării liniilor și traseelor vechi, în raport cu noile nevoi de deplasare ale locuitorilor.

Luând în considerare direcțiile de dezvoltare și extindere a sistemelor de transport public, atât la nivelul municipiilor și orașelor, cât și la un areal mai extins care să acopere cel puțin zona metropolitană și eventual chiar zona urbană funcțională, este evident faptul ca parcul de mijloace de transport electrice trebuie atât modernizat, cât și extins pentru a putea acoperi cererea de transport și nevoile în continuă creștere.

De asemenea, este nevoie de continuarea investițiilor pentru promovarea ciclismului în orașe. Alături de mersul pe jos, ciclismul este cel mai "curat" mod de transport din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră și prezintă avantaje pentru mediul înconjurător și sănătate. Odată cu dezvoltarea unor rețele din ce în ce mai extinse de piste de biciclete, dezvoltarea sistemelor de bike sharing poate contribui la accesibilitatea acestui mijloc de deplasare nemotorizat.

La nivelul municipiilor și orașelor aglomerate și a celor ce beneficiază de un sistem de transport public, este necesară dezvoltarea și implementarea unor sisteme de transport inteligente și a unor sisteme de management al traficului care să contribuie la decongestionarea unor zone și artere. Sistemele de e-ticketing reprezintă o componentă necesară în vederea modernizării și transparentizării gestiunii serviciilor de transport public.

Inelele interioare de circulație trebuie realizate și funcționalizate ca și „coridoare” care să asigure fluența traficului permițând participanților la trafic care au rezidența și locul de muncă în zone opuse din oraș să nu



mai tranziteze zilnic o mare parte din rețeaua stradală, inclusiv zona centrală. Din experiența multor orașe europene a rezultat ca „mutarea” traficului de pe arterele radiale pe inele de centură și interioare aduce beneficii importante: economii de timp pentru participanții la trafic, economii privind distanța parcursă, fluentă în deplasare care conduce la economii de carburant și mai puține gaze de eșapament emise (noxe). Crearea și funcționalizarea inelelor interioare va conduce la „mutarea” traficului de pe radialele majore aglomerate, permițând astfel disponibilizarea unor benzi de pe aceste artere, în vederea creării unor benzi dedicate pentru transportul în comun și alte moduri de transport nemotorizate care să constituie axe de mobilitate din ce în ce mai curate. Este în același timp necesară revizuirea politicilor de parcare prin eliminarea parcarilor „la bordură” din zonele centrale. Acest demers trebuie corelat cu îmbunătățirea sistemului de transport în comun și realizarea unor piste de biciclete.

De asemenea, este necesară îmbunătățirea eficienței gestionării traficului și a cererii de transport, inclusiv promovarea transportului intermodal și a lanțurilor integrate de transport. Folosind o abordare bazată pe colaborarea voluntară dintre județe / municipii reședință de județ/orașe din regiune, se propune înființarea unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară Regională de Transport cu rolul de a coordona dezvoltarea, implementarea și evaluarea politicii de transport de persoane și a mobilității la nivel regional.

Dezvoltarea unor sisteme ecologice de transport public atât intrajudețean cât și interjudețean ar constitui o alternativă viabilă, civilizată și modernă prin care să fie facilitată deplasarea persoanelor între județele Regiunii Vest, atât în scopuri lucrative cât și în scopuri de recreere și turism. Un astfel de proiect vine să răspundă unei conectivități insuficiente între orașe și între zonele înconjurătoare acestora. Sistemele de transport interjudețene și intrajudețene pot lua în calcul în prima etapă dezvoltarea unui sistem pilot de transport public ecologic/verde cu autobuze electrice/hibride.

#### **Tipuri de acțiuni:**

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sistemelor de transport public curat, inclusiv lucrări de artă, trasee pietonale, stații de alimentare cu combustibili alternativi
- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor și stațiilor de tramvai și troleibuz, inclusiv a stațiilor inter-modale
- Achiziționarea/ modernizarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat
- Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv biciclete, sisteme de bike -sharing sau alte mijloace de transport ecologice
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic
- Dezvoltarea unor axe/culoare de mobilitate și soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră
- Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport curat

Proiectele vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante (ex. SIDU, PAED, strategii de reducere a emisiilor de CO<sub>2</sub>, PDR) și trebuie să facă parte din scenariul „a face minim” din PMUD, fiind complementare cu POT și POTJ.

26 din localitățile urbane din Regiunea Vest au PMUD elaborat sau în curs de elaborare.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

**Grup țintă:** populația orașelor și zonelor urbane funcționale, populația regiunii

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

Text field [2 000]

Investițiile se vor implementa în mediul urban și în mediul rural pentru comunele din ZUF

Se aplică Instrumente teritoriale, pentru municipiile din regiune, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 23 din Regulamentul comun.

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

N/A

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<b>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</b>	ERDF	Less developed	<b>RCO 55</b>	Lungimea liniilor de tramvai și metrou – noi	<b>Km</b>	<b>0</b>	<b>1</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 56</b>	Lungimea liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/modernizate	<b>Km</b>	<b>0</b>	<b>13</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 57</b>	Material rulant ecologic pentru transportul public	<b>Passengers</b>	<b>0</b>	<b>4918</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 58</b>	Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	<b>Km</b>	<b>0</b>	<b>300</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 59</b>	Infrastructuri pentru carburanți alternativi	<b>refuelling/recharging points</b>	<b>0</b>	<b>150</b>

					(puncte de realimentare/reîncărcare) care beneficiază de sprijin			
		ERDF	Less developed	<b>RCO 60</b>	ROrașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	<b><i>cities and towns</i></b>	<b>0</b>	<b>3</b>

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<b><i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimediale sustenabile</i></b>	ERDF	Less developed	<b>RCR 62</b>	Număr anual de pasageri ai transporturilor publice	<b><i>Users</i></b>	219.331.431	<b>2021</b>	<b>219.843.891</b>	<i>My Smis</i>	
		ERDF	Less developed	<b>RCR 63</b>	Numărul anual de utilizatorii ai liniilor de	<b><i>Users</i></b>	132.607.301	<b>2021</b>	<b>142.171.436</b>	<i>My Smis</i>	

				tramvai și de metrou noi/modernizate							
		ER DF	Less developed	<b>RCR 64</b>	Numărul anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	<b>Users</b>	129.253	<b>2021</b>	<b>12.032.094</b>	MyS mis	
		ER DF	Less developed	<b>RCR X</b>	Numărul anual de utilizatori ai infrastructurii dedicate pentru pietoni	<b>Users</b>	0	<b>2021</b>	<b>38.215.484</b>	MyS mis	Infrast ructuri noi

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### 2.A.1 Prioritatea 4. O regiune accesibilă

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to youth employment
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to innovative actions
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation <sup>57</sup>

\* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

\*\* If marked go to section 2.A.2.a

**2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention** (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

**Table 4: Dimension 1 – intervention field**

<sup>57</sup> In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

Priority No	Fund	Category of region <sup>58</sup>	Code	Amount (EUR)
4	ERDF	Less developed	058 Legături rutiere secundare nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T	20.000.000,00
			059 Alte drumuri de acces naționale, regionale și locale nou construite	97.347.000,00
			062 Alte drumuri reconstruite sau îmbunătățite (autostrăzi, drumuri naționale, regionale sau locale)	25.759.000,00

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region <sup>59</sup>	Code	Amount (EUR)
4	ERDF	Less developed	01 Grant	143.000.000,00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region <sup>60</sup>	Code	Amount (EUR)
4	ERDF	Less developed	48	

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

**2.A.3 Specific objective<sup>61</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance**

**2.A.3 OS c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere**

#### **2.A.3.1 Interventions of the Funds**

*Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);*

*The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+*

<p><i>Text field [8 000]</i></p> <p>Analiza diagnostic a PDR al Regiunii Vest 2021-2027 arată faptul că infrastructura rutieră conectivă regională este încă într-o stare generală necorespunzătoare și prezintă disfuncționalități care conduc la rute mari pentru accesul la rețeaua TEN – T.</p>
---

<sup>58</sup> Not relevant for CF

<sup>59</sup> Not relevant for CF

<sup>60</sup> Not relevant for CF

<sup>61</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Conform INS, în anul 2018 în Regiunea Vest se regăseau 4670 km de drumuri județene. Ponderea drumurilor județene modernizate este de aproximativ 51% la nivel regional. În ceea ce privește starea de viabilitate a drumurilor, doar 44,9 % au o stare bună și foarte bună și un procent foarte mare, 32,3% este reprezentat de drumurile în stare rea și foarte rea. Din punct de vedere al calității infrastructurii rutiere, 56,9% din drumurile județene prezintă îmbrăcăminte rutieră cu durabilitate mai mare (din beton asfaltic și beton de ciment), ce pot fi folosite pentru traficul greu, de mare intensitate și cu rezistență sporită împotriva factorilor climaterici. Un procent mare: 21,1%, este reprezentat de drumurile din pământ și pietruite, care necesită investiții importante pentru modernizarea acestora la parametri tehnici corespunzători.

Investițiile realizate în infrastructura de drumuri județene au fost realizate din mai multe surse. Investițiile realizate din fondurile proprii ale autorităților județene au constat în mare parte doar în lucrări minimale, în mare parte în zona de câmpie, fără o complexitate deosebită. Prin Programele guvernamentale PNDL 1 (2015-2019), respectiv PNDL 2 (2017-2020), în cadrul Regiunii Vest s-au reabilitat un număr total de 336,13 km. În principal prin aceste programe naționale s-au așternut îmbrăcămiți moderne/asfaltice peste împietuirile existente și practic s-a păstrat traseul existent cu elemente geometrice uneori necorespunzătoare (raze mici, rampe și pante cu declivități mari). În ceea ce privește drenarea apelor pluviale, aceste lucrări s-au făcut la un nivel minim, preferându-se utilizarea fondurilor disponibile pentru a se realiza cât mai mulți kilometri de "asfalt".

Prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013, la nivelul Regiunii Vest a fost reabilitat un număr de 235,60 km de drumuri județene, iar prin Programul Operațional Regional 2014-2020 au fost finanțați 261,53 km. Scopul acestor proiecte a fost de a asigura conectivitatea populației la rețeaua principală de transport TEN-T în condiții de siguranță, respectiv de a îmbunătăți considerabil starea de viabilitate a drumurilor județene. Lucrările proiectate au inclus într-un mod corespunzător ansamblul de lucrări necesare pentru întregul profil transversal/ampriza drumului.

Implementarea proiectelor din perioada de programare 2014-2020 aduce la nivel regional o creștere a drumurilor modernizate de la 51% la 56,77%, o creștere cu 5,2% a procentului de drumuri județene în stare de viabilitate bună și foarte bună și asigură pentru 24,36% din populația Regiunii conexiunea directă sau indirectă la Rețeaua TEN-T.

Opțiunile strategice ale Regiunii Vest pe perioada viitoare vor urmări:

- modernizarea infrastructurii de transport regionale prin modernizarea drumurilor județene cu acces direct sau indirect la TEN-T, asigurarea siguranței rutiere pentru toți participanții la trafic, scurtarea timpilor de deplasare, protecția mediului înconjurător și implicit creșterea competitivității întreprinderilor și a mobilității forței de muncă. Se va urmări de asemenea îmbunătățirea conectivității la nivel interjudețean și regional prin asigurarea/modernizarea unor drumuri județene ce pot oferi legături directe între județele învecinate și care se leagă apoi la rețeaua TEN-T direct sau indirect. În acest context, ar fi necesară la nivel național o aliniere a normelor tehnice interne trecându-se la o clasificare funcțională a drumurilor în acord cu normele tehnice din statele membre UE mai avansate (Germania, Franța). Prin MGT al României s-au introdus în definirea rețelei rutiere două noi categorii funcționale „drumurile interregio” și „drumuri regio” care se leagă la rețeaua TEN-T. Acest proces presupune îmbunătățirea funcționalității acestor drumuri (actualmente drumuri naționale sau drumuri județene ce asigură legături între județe) prin lucrări de îmbunătățire a elementelor geometrice pentru a se putea realiza un regim de viteză superior și de realizare de trasee/centuri ocolitoare spre exemplu. Toate aceste lucrări vor presupune costuri semnificative ce

nu vor putea fi suportate numai prin bugetele județene și necesită acces la finanțare din fondurile europene.

- Promovarea unor proiecte de îmbunătățire a conectivității la rețeaua TEN-T în special de realizare de accese, drumuri de legătură și noduri de legătura la autostrada A1 ce tranzitează județele Arad, Timiș și Hunedoara.
- Realizarea sau modernizarea unor drumuri județene și a centurilor ocolitoare la nivelul municipiilor și orașelor, va implica, în funcție de variantele de traseu optime stabilite, inclusiv realizarea sau reabilitarea după caz a lucrărilor de artă de genul podurilor și pasajelor dimensionate corespunzător încât să asigure preluarea traficului județean de călători și mărfuri.
- Se va urmări promovarea unor investiții strategice în marile orașe, care să pună accent pe decongestionarea traficului, astfel încât să fie îmbunătățit transportul inter-urban și din zona funcțională urbană, facilitând accesul și mobilitatea forței de muncă. Principiul funcționalizării inelelor interioare de circulație ca și „coridoare” trebuie dezvoltat pentru întreaga arie metropolitană în cazul municipiilor și orașelor. În vederea eliminării multitudinii de puncte de conflict între rețeaua stradală radială caracteristică marilor orașe și aceste inelele interioare, soluțiile care maximizează efectele și beneficiile sunt cele de denivelare a intersecțiilor, respectiv realizarea de pasaje subterane sau supraterane, sau după caz noduri rutiere amenajate în soluții și concepte tehnice corespunzătoare asigurării unei capacități crescute. Soluțiile, ideile de proiecte, analizele posibilelor axe de mobilitate nu pot să fie generate fără realizarea unor studii de trafic complexe care să furnizeze o imagine actuală și pertinentă a stării și capacității rețelei rutiere din respectivele areale.
- Drumurile județene străbat și accesibilizează o mare parte din localități. La nivelul acestor drumuri, trebuie implementate proiecte/măsuri de ”calmare” a traficului în localitățile liniare în scopul diminuării riscurilor de accident și de a îmbunătăți siguranța circulației. Acest aspect împreună cu îmbunătățirea sistemelor de semnalizare verticală de orientare și prioritate și orizontală prin marcaje rutiere trebuie abordat cât mai rapid astfel încât să se poată vorbi la nivelul localităților de o accesibilizare și o conectare corespunzătoare obținută în condiții de siguranță atât pentru traficul de tranzit cât și pentru traficul motorizat sau nemotorizat local/interior.

#### **Tipuri de acțiuni:**

- modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice
- crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice
- construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres
- decongestionarea traficului în marile orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere și construirea de pasarele pietonale

Se vor finanța proiecte strategice regionale în urma prioritizării proiectelor de către CDR Vest și validării cu Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor.

Proiectele sunt complementare cu POT.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

Text field [1 000]

**Grup țintă:** Populația regiunii, turiștii, populația care tranzitează regiunea, agenții economici, autoritățile publice locale singure sau în parteneriat în calitate de proprietari/utilizatori ai infrastructurii de transport modernizate/noi

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

Text field [2 000]

Investițiile se vor implementa în mediul urban și rural.

*The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)*

Text field [2 000]

N/A

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

Text field [1 000]

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 4. O regiune accesibilă	<i>c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</i>	ERDF	Less developed	RCO 44	Lungimea drumurilor noi care beneficiază de sprijin – altele	Km	0	9
		ERDF	Less developed	RCO 46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – altele	Km	0	146



Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 4. O regiune accesibilă	<i>c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</i>	ERDF	Less developed	RCR 55	Utilizatori de drumuri noi construite, reconstruite sau modernizate	passenger-km/year	4.119.823	2021	5.530.735	MyS mis	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### 2.A.1 Prioritatea 5. O regiune educată

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to youth employment
---

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to innovative actions
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation <sup>62</sup>

\* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

\*\* If marked go to section 2.A.2.a

**2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention** (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Priority No	Fund	Category of region <sup>63</sup>	Code	Amount (EUR)
5	ERDF	Less developed	085 Infrastructuri pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari	17.819.000,00
			086 Infrastructuri pentru învățământul primar și secundar	17.819.000,00
			087 Infrastructuri pentru învățământul terțiar	17.819.000,00
			088 Infrastructuri pentru învățământul profesional și tehnic și educația adulților	17.819.000,00

Priority No	Fund	Category of region <sup>64</sup>	Code	Amount (EUR)
5	ERDF	Less developed	01 Grant	71.276.000,00

Priority No	Fund	Category of region <sup>65</sup>	Code	Amount (EUR)
5	ERDF	Less developed	48	

Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

<sup>62</sup> In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

<sup>63</sup> Not relevant for CF

<sup>64</sup> Not relevant for CF

<sup>65</sup> Not relevant for CF

### 2.A.3 Specific objective<sup>66</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

#### 2.A.3 OS d (ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii

##### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

În perioada 2011-2018, **populația școlară** din regiune s-a diminuat, ajungând în anul 2018 la 311.332 persoane, cu 10,49% mai puțin față de anul 2011, 78,01% fiind în mediul urban și 21,99% în mediul rural. Cea mai numeroasă populație școlară este cea aferentă nivelului de învățământ primar și gimnazial (45,39%), urmată de cea din învățământul liceal (19,10%), învățământul superior (14,26%) și din învățământul preșcolar (15,16%). Valori reduse se înregistrează pentru învățământul antepreșcolar (0,49%), profesional (2,4%) și cel postliceal și de maiștri (3,20%).

Deși numărul de elevi a scăzut, pe teritoriul regiunii se manifestă fenomenul de **supraaglomerare** a unităților școlare, cu precădere în mediul urban, dar și în anumite zone rurale. Noile reglementări ale Legii educației prevăd o reducere a numărului maxim de elevi per clasă, care variază în funcție de nivelul de educație. Apare necesitatea unui număr mai mare de clase, pentru a reduce aglomerarea, dar și pentru alinierea la noile standarde educaționale și pentru a răspunde provocărilor actuale generate de pandemia COVID-19.

**Gradul de ocupare a infrastructurii școlare** pentru Regiunea Vest<sup>67</sup> indică o supraaglomerare pentru nivelul preșcolar (136,9%), nivelul antepreșcolar (104,4%), respectiv nivel gimnazial (103,9%).

Un alt fenomen apărut în perioada 2008-2019 este dezvoltarea ariilor periurbane ale municipiilor reședință de județ Timișoara și Arad, în cadrul cărora populația a cunoscut un trend crescător, creând o presiune asupra sistemului educațional local. La nivel județean, supraaglomerarea este mai puternică în județul Timiș, între 40% și 60% dintre elevi fiind expuși supraaglomerării, în timp ce în județele Arad, Caraș-Severin și Hunedoara între 20% și 40%<sup>68</sup>.

Soluția pentru învățământul în schimburi pentru a evita supraaglomerarea, are **efecte negative asupra calității educației și contribuie la creșterea abandonului școlar**<sup>69</sup>.

În 2018, **rețeaua școlară publică din Regiunea Vest** includea 565 de unități cu personalitate juridică și 1101 unități arondate, având ca structură: 58 unități de nivel anteprescolar și preșcolar și 743 unități arondate, 341 de unități de nivel primar și gimnazial și 354 unități arondate, 156 de unități de nivel liceal (57 licee tehnologice), 5 școli profesionale, 2 școli postliceale și 7 universități.

<sup>66</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

<sup>67</sup> Analiză efectuată în cadrul Planului pentru dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021 - 2027

<sup>68</sup> Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017 – 2023.

<sup>69</sup> Analiza multidimensională a educației și formării profesionale din perspectiva utilizării datelor în luarea deciziilor strategice privind investițiile în infrastructură, realizată de echipa Băncii Mondiale, în colaborare cu Ministerul Educației Naționale

În cele două perioade de programare 183 de unități școlare au primit finanțare pentru investiții în infrastructură, reprezentând **11% din numărul total al unităților din regiune**, de care beneficiază aproximativ **15% din populația școlară a regiunii**.

Analizând rețeaua și infrastructura educațională din regiune în corelare cu tendințele demografice, se constată că nevoile de investiții sunt necesare la toate nivelurile de învățământ, dar cu particularități diferite.

**Infrastructura antepreșcolară și preșcolară este slab dezvoltată**, fapt reflectat și de numărul redus al copiilor de 0-2 ani și 3-5 ani înscriși în creșe și respectiv grădinițe. Potrivit datelor INS pentru anul 2018, doar 2,7% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 0-2 ani erau înscriși într-o unitate de învățământ antepreșcolară din sistemul educațional și 87,67% din copiii cu vârsta cuprinsă între 3-5 ani erau înscriși în grădinițe.

**În ciclul primar și gimnazial**, numărul de elevi în 2011-2018 a scăzut cu 1,92%, dar situația pe județe relevă o creștere semnificativă cu 10,03% a numărului de elevi în Timiș (fenomenul de supraaglomerare) și de numai 0,08% pentru județul Arad. În schimb în Caraș-Severin numărul elevilor s-a redus cu 16,91%, iar în Hunedoara scăderea a fost de 10,69%<sup>70</sup>. Conform datelor INS, în Regiunea Vest, doar 79,49% din copii cu vârsta cuprinsă între 6 și 14 ani erau înscriși în învățământul primar și gimnazial.

În perioada 2011-2018, **populația de nivel liceal din regiune** a cunoscut o tendință diferită. În învățământul liceal s-a înregistrat o scădere accentuată (32,81%), iar în învățământul profesional și tehnic s-a constatat o creștere, fiind înregistrați de peste 11 ori mai mulți elevi. Această tendință reflectă și apetența pentru meserii în vederea ușurării integrării pe piața muncii, care indică o nevoie de specialiști în profesii tehnice. De asemenea, la nivelul anului 2018, din totalul populației cu vârsta cuprinsă între 15-18 ani, doar 73,86% urmau o formă de învățământ liceal.

Referitor la **învățarea pe tot parcursul vieții**, în Regiunea Vest doar 1,1% din totalul persoanelor cu vârstă între 25 și 64 de ani au participat în forme de educație sau de formare profesională<sup>71</sup>, mult sub media UE de 10,9 și foarte departe de obiectivul fixat de UE de 15%, în pofida nevoii ridicate de perfecționare și de recalificare.

Investiții sunt necesare și la nivelul **învățământului superior**, atât la nivel de infrastructură, cât și de dotări. Contextul educațional actual obligă mediul universitar la o adaptare rapidă la noile realități atât în ceea ce privește structura formatelor educaționale implementate în mediul on line, cât și în ceea ce privește infrastructura educațională la nivelul spațiilor de învățare și de cazare, prin adaptarea mediilor de învățare și de cazare din campusurile universitare. Regiunea Vest nu a atins obiectivul României privind ponderea populației absolvente de educație terțiară, înregistrând un procent de 24,5% persoane cu vârstă de 30-34 ani absolvenți de studii superioare, ținta pentru acest indicator pentru România fiind de 26,7%, în timp ce în UE este de 40%.

Dacă pentru unitățile școlare din mediul rural investițiile vizează îndeosebi reabilitări și dotări ale clădirilor, în mediul urban, unde există supraaglomerare, investițiile vor trebui orientate și spre construirea unor unități școlare noi sau extinderea celor existente. Investițiile în infrastructura de educație trebuie să asigure în primul rând nivelul de bază, în condițiile în care există încă unități școlare care nu au grupuri

<sup>70</sup> idem

<sup>71</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/statistical-atlas/gis/viewer/?year=&chapter=04&mids=BKGCNT,C04M05&o=1,1&ch=POP,C04&center=47.92964,27.47396,4&lcls=C04M05&>

sanitare în interiorul clădirilor: în Caraș-Severin 29% din unitățile școlare nu au grupuri sanitare în interior, în județul Arad procentul este de 18%, iar județele Hunedoara și Timiș prezintă o pondere de 12%<sup>72</sup>. Infrastructura de bază necesară implică și un acces facil. La nivelul Regiunii Vest, doar 30% din unitățile școlare au acces dedicat persoanelor cu dizabilități. De asemenea, trebuie avute în vedere și investiții în consolidarea clădirilor, având în vedere că Regiunea Vest se suprapune peste a doua zonă seismică din România.

Ca o condiție transversală, investițiile trebuie să asigure o bază materială modernă și crearea unor spații de învățare proiectate special pentru a promova noi abordări de predare și învățare, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor moderne. Competențele digitale și trecerea la sistemul online de predare-învățare, ca o consecință a noilor realități generate de pandemia COVID-19, depind de accesul la infrastructura IT și conexiune la internet în toate unitățile de învățământ.

**Tipuri de acțiuni:**

- investiții în infrastructura educațională de nivel antepreșcolar și preșcolar, primar, secundar, terțiar, inclusiv învățământ special,
- investiții în infrastructura școlilor și centrelor de educație și formare profesională/învățământ profesional/învățământ dual,
- dotarea și digitalizarea unităților de învățământ.

Acțiunile vor fi sprijinite prin intermeniu granturilor nerambursabile, fiind complementare cu POEO și PNS.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

*Text field [1 000]*

**Grup țintă:** populația școlară din toate nivelurile de învățământ.

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

*Text field [2 000]*

*Investițiile se vor implementa în mediul urban și rural*

*The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)*

*Text field [2 000]*

N/A

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

*Text field [1 000]*

N/A

### **2.A.3.2 Indicators**

*Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR*

**Table 2: Output indicators**

<sup>72</sup> idem

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritatea 5. O regiune educată	<i>d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 66</b>	Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor pentru îngrijirea copiilor care beneficiază de sprijin (noi sau modernizate)	<i>Persons</i>	<b>0</b>	<b>1791</b>
		ERDF	Less developed	<b>RCO 67</b>	Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor din domeniul învățământului care beneficiază de sprijin (noi sau modernizate)	<i>Persons</i>	<b>0</b>	<b>11368</b>

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Prioritatea 5. O regiune educată	<i>d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate</i>	ERDF	Less developed	<b>RCR 70</b>	Numărul anual al copiilor care utilizează infrastructurile	<i>Persons</i>		<b>2021</b>	<b>1791</b>	<i>MyS mis</i>	

	și favorabile incluziuni în educație, formare și învățare a pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	ER DF	Less developed	RCR 71	pentru îngrijirea copiilor ce beneficiază de sprijin	Persons	2021	10231	Mys mis	
					Numărul anual al elevilor care utilizează infrastructurile din domeniul învățământului ce beneficiază de sprijin					

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

### 2.A.1 Prioritatea 6. O regiune atractivă

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to youth employment
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to innovative actions
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
<input type="checkbox"/> This is a priority dedicated to support to the most deprived under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation <sup>73</sup>

\* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

\*\* If marked go to section 2.A.2.a

**2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention** (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region <sup>74</sup>	Code	Amount (EUR)

<sup>73</sup> In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

<sup>74</sup> Not relevant for CF

6	ERDF	Less developed	128 Protejarea, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și servicii turistice conexe	22.289.000,00
			129 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale	34.128.000,00
			130 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului	4.441.000,00
			131 Regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice	8.225.000,00

**Table 5: Dimension 2 – form of support**

Priority No	Fund	Category of region <sup>75</sup>	Code	Amount (EUR)
6	ERDF	Less developed	01 Grant	69.083.000,00

**Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus**

Priority No	Fund	Category of region <sup>76</sup>	Code	Amount (EUR)
6	ERDF	Less developed	32	
6	ERDF	Less developed	37	

**Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes**

Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

**2.A.3 Specific objective<sup>77</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance**

**2.A.3 OS e (i) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;**

#### **2.A.3.1 Interventions of the Funds**

*Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);*

*The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+*

*Text field [8 000]*

În zonele urbane, investițiile se vor concentra pe restaurarea sustenabilă a patrimoniului cultural imobil, concomitent cu dezvoltarea serviciilor culturale, ca bază pentru dezvoltarea turismului.

<sup>75</sup> Not relevant for CF

<sup>76</sup> Not relevant for CF

<sup>77</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.



În cadrul perioadelor anterioare de programare, restaurarea patrimoniului cultural în scop turistic a reprezentat o prioritate în ambele Programe Operaționale. Regiunea Vest a beneficiat de finanțare pentru 30 obiective de patrimoniu, care au fost incluse în circuitul public. Finanțarea obiectivelor de patrimoniu de importanță națională din mediul urban, a determinat un impact turistic și economic mai mare decât în cazul altor tipuri de monumente.

Conform *Listei Monumentelor Istorice din România*, 44,7% dintre monumentele din Regiunea Vest sunt localizate în mediul urban, iar orașele Arad și Timișoara se regăsesc printre primele 24 de localități din România cu cele mai multe monumente istorice. De asemenea, regiunea se remarcă și prin numărul mare de ansambluri istorice - 179 (13% din totalul național), cât și de situri înscrise pe Lista Monumentelor Istorice (LMI), obiective cu o deosebită valoare arhitectural-istorică ce conferă identitate regiunii. Mai mult, 4 (reprezentând 24%) din cele 17 situri urbane existente la nivel național regăsesc în regiunea Vest.<sup>78</sup> Protejarea și valorificarea monumentelor istorice cu potențial turistic deosebit din teritoriile urbane (orașe și zone funcționale urbane) reprezintă o prioritate identificată și în *Strategia de Dezvoltare Teritorială a României*. Conform acesteia, acțiunile trebuie realizate cu precădere la nivelul orașelor care dețin obiective de patrimoniu național sau mondial și al celor cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național. De asemenea, *Strategiile de dezvoltare ale județelor din Regiunea Vest, cât și Strategia de dezvoltare regională a Regiunii Vest 2021-2027* identifică ca și prioritate pentru regenerarea și revitalizarea orașelor investițiile în patrimoniul cultural mondial, național și local.

Din punct de vedere al stării de conservare a patrimoniului, nu sunt disponibile date la nivel regional, monitorizarea și inventarierea elementelor de patrimoniu fiind deficitară. Pe baza statisticilor naționale, care menționează că doar 16% din monumentele de la nivel național au o stare medie, bună și foarte bună, 38% sunt în stare proastă, iar 3% sunt în stare de precolaps și colaps<sup>79</sup>, se poate însă extrapola cu ușurință și la nivel regional. Mai mult, investițiile se fac adesea la standarde de slabă calitate, ducând la diminuarea valorii întregului ansamblu din care fac parte și scăzând atractivitatea zonei. Între cauze, pot fi menționate lipsa fondurilor pentru investiții, inexistența unor strategii integrate de reabilitare și punere în valoare a acestora, dar și lipsa unei forțe de muncă cu calificare corespunzătoare în regiune. Pentru ca intervențiile să pună în valoare patrimoniul și să genereze dezvoltare locală, investițiile trebuie să vizeze respectarea chartelor internaționale din domeniul protejării monumentelor, recunoașterea patrimoniului ca un bun comun, fundamentarea și documentarea intervențiilor prin cercetări, păstrarea pe cât posibil a substanței existente, un concept de utilizare și mentenanță pe termen lung și participarea societății civile.<sup>80</sup>

Prin urmare, la nivelul orașelor din regiune, se vor sprijini investițiile în patrimoniul cultural cu potențial turistic, acestea fiind considerate importante pentru creșterea competitivității și atractivității orașelor din regiune și conservarea identității regionale. Activitățile care se vor realiza vizează, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural, introducerea în circuitul turistic a patrimoniului restaurat, integrarea în viața culturală a orașului, în circuite turistice/tematice, digitalizare, acțiuni de promovare. De asemenea se vor avea în vedere măsuri de dezvoltare a infrastructurii turistice care să protejeze monumentele ce pot fi afectate de turismul în masă.

În marile orașe din regiune, o formă de turism cu importanță deosebită este reprezentată de turismul de afaceri, de weekend, sau turismul cultural, majoritatea șederilor de o noapte în hotelurile din principalele orașe din Regiunea Vest fiind generate de turiștii care călătoresc în scop profesional. Durata medie a sejurului turistic, care a scăzut în ultimii ani, atingând valoarea de 2,32 zile în anul 2019 de la 2,63 în 2011, denotă aceeași înclinație spre turismul de afaceri/cultural sau de weekend. Județul Caraș-Severin are o

<sup>78</sup> Ibidem.

<sup>79</sup> Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022

<sup>80</sup> Conform „European Quality Principles for EU-Funded Interventions with Potential Impact upon Cultural Heritage”

durață medie a sejurului mai mare, de 3,23, urmat de Timiș cu 2,31, Hunedoara și Arad de numai 1,97 respectiv 1,69 zile.

În regiune 7 localități urbane au statut de stațiune turistică, dintre care 3 sunt stațiuni balneare al căror potențial turistic nu este suficient dezvoltat.

Apropierea geografică a Regiunii Vest de Europa de Vest și Centrală și potențialul economic al regiunii care atrage investitori, a contribuit la apariția și dezvoltarea turismului de tip MICE în Regiunea Vest. Pentru orașe este importantă crearea/ continuarea dezvoltării unui portofoliu de evenimente culturale importante. În acest scop, prezența unei agende care să includă evenimente în fiecare sezon, reprezintă un aspect important pentru o destinație urbană. De asemenea, pentru extinderea sejurului turistic în orașe, alături de dezvoltarea unui portofoliu de evenimente este importantă și punerea în valoare în orașe a principalelor elemente de patrimoniu cultural care pot atrage turiști, împreună cu investiții în facilități pentru petrecerea timpului liber.

Investițiile în patrimoniul construit, în facilități pentru petrecerea timpului liber și în dezvoltarea de servicii culturale vor contribui la renovarea urbană a orașelor și creșterea atractivității acestora.

#### Tipuri de acțiuni:

- identificarea de situri/ansambluri urbane obiective de patrimoniu, cu potențial de valorificare și dezvoltare integrată. Intervențiile integrate propuse spre a fi susținute sunt:
  - ✓ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural național și a serviciilor culturale,
  - ✓ punerea în valoare a clădirilor cu valoare istorică pentru noi activități cultural-creative;
  - ✓ crearea și modernizarea de spații verzi,
  - ✓ regenerarea spațiilor publice, inclusiv infrastructura tehnico-edilitară și sisteme de securitate a cetățeanului
  - ✓ modernizarea infrastructurii culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale;
  - ✓ dezvoltarea și promovarea unor rute turistice, de agrement și culturale
  - ✓ digitalizarea obiectivelor
- Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural național și local și a serviciilor culturale în orașe,
- Dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în orașe care dispun de un potențial turistic valoros;
- Modernizarea infrastructurii și serviciilor culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurilor culturale
- Dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement;
- Suport pentru dezvoltarea unor planuri de marketing a destinațiilor turistice prioritare la nivel regional și local;

**Forma de sprijin** propusă pentru aceste tipuri de acțiuni este grantul nerambursabil. Investițiile propuse sunt complementare celor propuse în POCIDIF.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

Text field [1 000]

**Grup țintă:** populația regiunii, turiștii

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

Investițiile se implementează în mediul urban și se aplică Instrumente teritoriale în baza unor strategii de dezvoltare locale/județene care respectă prevederile art 23 din Regulamentul Comun.

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

N/A

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Prioritate a 6. O regiune atractivă	e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;	ERDF	Less developed	RCO 77	Număr de infrastructuri culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Cultural and tourism sites		6
		ERDF	Less developed	RCO 74	Populația care beneficiază de strategii de dezvoltare teritorială integrată	Persons		1.037.315
		ERDF	Less developed	RCO 75	Strategii integrate de	Strategies		6

					dezvoltare teritorială			
--	--	--	--	--	------------------------	--	--	--

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2019)	Source of data [200]	Comments [200]
<b>Prioritatea 6 O regiune atractivă</b>	<b>e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;</b>	ERDF	Less developed	<b>RCR 77</b>	<b>Vizitatori în</b> siturile culturale și turistice care beneficiază de sprijin	<i>Vizitatori/an</i>	<b>97.600</b>	<b>2012</b>	<b>112.240</b>	<i>Mysmis</i>	

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis] **2.A.3 Specific objective<sup>81</sup> (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance**

**2.A.3 OS e (ii) Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane**

<sup>81</sup> Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

### 2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Spațiul rural are un potențial real de dezvoltare al turismului prin valoarea și diversitatea elementelor de patrimoniu cultural și natural.

Regiunea Vest poate deveni prima regiune din România care să dezvolte destinații ecoturistice<sup>82</sup>, având în vedere că potențialul patrimoniului său natural este unul dintre cele mai importante din țară. Regiunea Vest se situează pe locul 2 în țară, din punct de vedere al capitalului natural, după Rezervația Biosferei Delta Dunării. Pe teritoriul regiunii sunt 4 Parcuri Naționale care au o valoare științifică atât la nivel național, cât și mondial și 4 parcuri naturale, la care se adaugă un număr de 88 de rezervații naturale, științifice și monumente ale naturii, prin care se realizează o conservare adecvată și necesară a biodiversității regionale. Ariile naturale protejate de importanță internațională sunt Parcul Național Retezat, declarat Rezervația Biosferei și Parcurile Naturale: Lunca Mureșului, din județul Arad și Porțile de Fier din județul Caraș Severin, declarate Sit Ramsar. De asemenea, Geoparcul Dinozaurilor din Țara Hațegului, inclus în Rețeaua Europeană a Geoparcurilor și din Rețeaua Globală (sub egida UNESCO) reprezintă o atracție deosebită, prin unicitatea peisajelor și diversitatea de specii de floră și faună.

Din patrimoniul natural mai fac parte și alte elemente, înscrise sau nu în lista celor protejate: lacurile, râurile, pădurile, fluviul Dunărea care pot fi exploatate turistic în vederea petrecerii timpului liber cât mai aproape de natură. Potențialul ecoturistic este susținut și de cele 198 de trasee montane omologate<sup>83</sup> din regiune, peste 22% din totalul național. Cele mai multe trasee montane sunt în județul Arad (49,49% din total), urmat de Hunedoara cu 27,78% și Caraș-Severin cu 22,73% din trasee. În județul Timiș nu există nici un traseu montan omologat.

Promovarea patrimoniului natural, corelată cu investițiile în infrastructura de turism și dezvoltarea unor produse turistice integrate, vor aduce plus valoare regiunii contribuind la dezvoltarea socio-economică. Parte integrantă a culturii regionale, se remarcă zone etnografice în toate cele 4 județe, cu elemente arhitecturale, gastronomice, obiceiuri sau meșteșuguri unice, recunoscute național. Multe elemente tradiționale au primit recunoaștere națională sau mondială, însă acestea nu sunt promovate unitar și în spiritul turistic regional, nefiind integrate în rute turistice.

Ca nevoi de investiții amintim: amenajarea și valorificarea patrimoniului natural pentru activități turistice în regim controlat, extinderea și modernizarea sistemului de marcaje turistice, realizarea unor puncte de belvedere pentru creșterea atractivității, modernizare căi de acces, înființarea de noi trasee turistice (trasee pentru ciclism, pentru drumeții), identificarea de peisaje culturale care să fie valorificate prin identificarea de branduri și trasee turistice regionale, în paralel cu promovarea resurselor pe plan național și internațional.

Pe teritoriul regiunii, se află 14 stațiuni turistice<sup>84</sup>, din care 6 stațiuni de interes național și 8 de interes local, la care se adaugă o stațiune de interes local în curs de acreditare. 8 dintre stațiuni sunt în mediul rural. Trei stațiuni sunt în județul Arad (2 stațiuni balneare și 1 stațiune climaterică), 6 în județul Caraș Severin (1

<sup>82</sup> conform *Studiu Banca Mondială: Regiunea Vest- Creșterea competitivității și specializarea inteligentă, 2013*

<sup>83</sup> <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

<sup>84</sup> <http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/05/Sta%C8%9Biuni-turistice-actualizare-13-mai-2020.pdf>

stațiune balneară și 5 orientate spre turism montan), 4 în județul Hunedoara (2 stațiuni balneare și 2 pentru turism montan) și 2 în Timiș (turism balnear).

Stațiunile balneare sunt elemente cheie pentru turismul regional, datorită calității izvoarelor termale, amplasării, patrimoniului istoric, precum și apetenței internaționale pentru turismul balnear și medical. Se are în vedere crearea unei regiuni pilot anti-îmbătrânire în partea de Vest a României, precum și poziționarea regiunii ca destinație turistică medicală transfrontalieră. Cu toate acestea, din cauza investițiilor modeste și a slabei promovări, sunt stațiuni care cunosc o stagnare sau chiar o scădere a numărului de turiști. Durata medie a sejurului din regiune, de 2,32 zile, denotă potențialul neexploatat al stațiunilor balneare și montane, unde durata medie ar trebui să fie 7-10 zile. Schimbările demografice și îmbătrânirea populației vor crea un segment care va putea beneficia direct din acest sector, alături de alți turiști. Se are în vedere dezvoltarea unui proiect de spa/wellness de impact în fiecare județ.

De asemenea, au început să se dezvolte în ultimii ani stațiunile montane din județul Caraș Severin și Hunedoara, potrivite pentru turismul activ, atât pentru anotimpul de iarnă cât și pentru vară. În 4 din cele 7 stațiuni montane din mediul rural din județe Hunedoara și Caraș-Severin, sporturile de iarnă reprezintă baza activităților turistice și s-au bucurat de investiții importante în ultima perioadă. Numărul de vizitatori sau turiști este în creștere, dar aceste stațiuni se situează sub potențialul de exploatare în absența unor investiții coerente și integrate. Creșterea numărului de turiști impune modernizarea și adaptarea stațiunilor la fluxuri ridicate de turiști.

Ca nevoi de investiții principale sunt: reabilitarea, modernizarea și echiparea stațiunilor turistice, în paralel cu promovarea resurselor pe plan național și internațional.

La nivel regional au fost identificate 35 de case memoriale, 17 dintre acestea fiind înscrise în Lista monumentelor istorice din România. 15 case memoriale sunt localizate în mediul rural, altele în orașe mici, iar o bună parte dintre acestea dețin expoziții care pot fi vizitate la cerere.

Pentru regiune sunt importante și investițiile în tabere. Pentru regiune sunt importante și investițiile în tabere. Conform INS, în regiune mai funcționează în prezent 5 tabere, restul de 22 de tabere și centre de agrement fiind închise din cauza condițiilor improprie pentru cazare a elevilor și desfășurării evenimentelor. Prin refuncționalizarea, modernizarea, extinderea și dotarea lor la standarde actuale, acestea pot atrage vizitatori. Taberele pot avea un dublu rol, pe de o parte oferă locul de desfășurare a activităților extrașcolare în scop educațional, iar pe de altă parte ar putea constitui potențial de cazare dacă ar fi introduse în circuitul turistic în localitățile în care se află. Majoritatea taberelor sunt în mediul rural. Rolul turistic al taberelor și centrelor de agrement poate fi exercitat în afara perioadelor taberelor școlare și pot oferi activități precum cele sportive-recreative, activități specifice ecoturismului, activități turistice din sfera culturală și incluziunii sociale, adresate inclusiv persoanelor defavorizate sau cu dizabilități.

De o importanță deosebită pentru dezvoltarea turismului în Regiunea Vest sunt și monumentele incluse în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, respectiv Cetățile Dacice din Munții Orăștiei.

**Tipuri de acțiuni:**

- Dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;
- Cercetarea, restaurarea, conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO;
- Punerea în valoare a patrimoniului natural regional în scopul dezvoltării eco-turismului,

- Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă;
- Modernizarea infrastructurii și serviciilor culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurilor culturale
- Dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement;
- Dezvoltarea taberelor școlare.

**Forma de sprijin** propusă este grantul nerambursabil. Investițiile propuse sunt complementare celor propuse în POCIDIF.

*The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):*

Text field [1 000]

**Grup țintă:** populația regiunii, turiști

*Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)*

Text field [2 000]

*Investițiile se implementează în mediul rural și se aplică Instrumente teritoriale, în baza unor strategii de dezvoltare locale/ județene care respectă prevederile art 23 din Regulamentul Comun.*

*The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)*

Text field [2 000]

N/A

*The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)*

Text field [1 000]

N/A

### 2.A.3.2 Indicators

*Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR*

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurment unit	Milestone (2024)	Target (2029)
<b>Prioritatea 6. O regiune atractivă</b>	<b>e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și</b>	ERDF	Less developed	<b>RCO 77</b>	Număr de infrastructuri culturale și turistice care beneficiază de sprijin	<b>Cultural and tourism sites</b>		<b>4</b>

	<i>de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane</i>	ERDF	Less developed	<b>RCO 75</b>	Strategii integrate de dezvoltare teritorială	<b>Strategies</b>					<b>4</b>
--	---	------	----------------	---------------	---	-------------------	--	--	--	--	----------

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
<b>Prioritatea 6. O regiune atractivă</b>	<i>e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane</i>	ERDF	Less developed	<b>RCR 77</b>	Vizitatori în situările care beneficiază de sprijin	<b>Vizitatori / an</b>	<b>6.720</b>	<b>2021</b>	<b>7.728</b>	<i>Mysmsis</i>	



[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

## **2.B.2 ASISTENȚĂ TEHNICĂ**

**Reference: Article 17(3) (e)**

### **2.B.2.1 Description of technical assistance under financing not linked to costs – Article 32**

<p><i>Text field [3 000]</i></p> <p>AT va fi rambursată pentru costuri directe, în conformitate cu art. 30 și 31 al CPR.</p> <p>Asistența tehnică va fi folosită pentru asigurarea funcționării sistemului de management al POR Vest și pentru sprijin pentru structurile de guvernare ITI.</p> <p>Tipologii de cheltuieli necesare pentru dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POR:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• costuri personal implicat în coordonare și management POR,</li> <li>• costuri cu deplasarea personalului (cheltuieli de transport, cazare, indemnizații de deplasare),</li> <li>• cheltuieli cu achiziționarea de servicii (informare și comunicare, publicitate, servicii de evaluare și expertiză tehnică și financiară, servicii de expertiză contabilă și juridică, organizarea de evenimente și cursuri de formare profesională pentru personal propriu și pentru categoriile de beneficiari ai POR, cheltuieli cu organizarea întrunirilor structurilor de guvernare a POR Vest, cheltuieli cu studii/analize/sondaje/evaluări, cheltuieli cu servicii implementare program, cheltuieli cu serviciile de arhivare fizică și electronică a documentelor)</li> <li>• cheltuieli pentru investiții (cheltuieli cu achiziționare/construire/modernizare sedii necesare desfășurării activităților, cheltuieli cu servicii IT, de dezvoltare/actualizare, configurare baze de date, migrare structuri de date, achiziționarea de materiale consumabile, achiziția de active fixe corporale, obiecte de inventar),</li> <li>• cheltuieli de administrație.</li> </ul> <p><b>Grup țintă:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027,</li> <li>• Beneficiarii de finanțare</li> <li>• Administratorii de instrumente financiare</li> </ul>
--

### **2.B.2.2. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention**

*Reference: Article 17(3)(e)*

<b>Table 8: Dimension 1 – intervention field</b>				
<b>Priority No</b>	<b>Fund</b>	<b>Category of region</b>	<b>Code</b>	<b>Amount (EUR)</b>
<b>7</b>	<b>ERDF</b>	<b>Less developed</b>	<b>132</b> Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile de programe și a organismelor implicate în implementarea fondurilor	<b>43.333.050,88</b>
<b>7</b>	<b>ERDF</b>	<b>Less developed</b>	<b>140</b> Informare și comunicare	

7	ERDF	Less developed	141 Pregătire, implementare, monitorizare și control	
7	ERDF	Less developed	142 Evaluare și studii, colectare de date	

Table 5: Dimension 2 – form of support				
Priority No	Fund	Category of region <sup>85</sup>	Code	Amount (EUR)
7	ERDF	Less developed	TA	43.333.050,88

### 3. Financial plan

Reference: Article 17(3)(f)(i)-(iii); Article 106(1)-(3), Article 10; Article 21; CPR

#### 3.A Transfers and contributions<sup>86</sup>

Reference: Article 10; Article 21; CPR

<input type="checkbox"/> Programme amendment related to Article 10, CPR (contribution to Invest EU)
<input type="checkbox"/> Programme amendment related to Article 21, CPR (transfers to instruments under direct or indirect management or between shared management funds)

<sup>85</sup> Not relevant for CF

<sup>86</sup> Applicable only to programme amendments in line with Article 10 and 21, CPR.

**Table 15: Contributions to InvestEU\***

	Category of regions	Window 1 (a)	Window 2 (b)	Window 3 (c)	Window 4 (d)	Window 5 (e)	Amount (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ERDF	More developed						
	Less developed						
	Transition						
	Outermost and northern sparsely populated						
ESF+	More developed						
	Less developed						
	Transition						
	Outermost and northern sparsely populated						
JTF*	More developed						
	Less developed						
	Transition						
CF							
EMFF							
Total							

\* Initial JTF allocation (without complementary resources transferred) within the limits set in Article 21.

**Table 16: Transfers to instruments under direct or indirect management\***

Fund	Category of regions	Instrumen t 1	Instrumen t 2	Instrumen t 3	Instrumen t 4	Instrumen t 5	Transfer amount
		(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)

ERDF	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						
ESF+	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						
CF							
EMFF							
Total							

\* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

**Table 17: Transfers between shared management funds\***

Receiving fund / instrument		ERDF				ESF+				CF	EMFF	AMIF	ISF	BMVI	Total
		More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated	More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated						
Transferring fund / instrument															
<b>ERDF</b>	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
<b>ESF+</b>	More developed														
	Transition														

	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
<b>CF</b>															
<b>EMF F</b>															
<b>Total</b>															

\* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

**Table 18: Initial JTF allocation to the programme<sup>1</sup>**

Reference: Article 21 a

	Initial JTF allocation to the programme* per category of region		
	More developed	Transition	Less developed
Initial JTF allocation in the programme*			

\* Programme with the JTF allocation.

<sup>1</sup> When JTF is the ‘fund concerned’ (basic data on the programme, p.1 of programme template).”

(5) Under point 3.A, a new ticking box is inserted, after Table 18:

**“Obligatory transfer of ERDF and ESF+ resources as complementary support to the Just Transition Fund<sup>2</sup>**

<b>Transfer to JTF</b>	<input type="checkbox"/> concerns internal transfers within the programme with JTF allocation (Table 18A)
	<input type="checkbox"/> concerns transfers from other programmes to the programme with JTF allocation (Table 18B)
	<input type="checkbox"/> N/A (ie no support from JTF to the programme)

<sup>2</sup> In case a programme supported by the JTF receives complementary support (cf Article 21a) within the programme and from other programmes both Tables 18A and 18B need to be filled in.”

**Table 18A: Transfer of ERDF and ESF+ resources to the Just Transition Fund (JTF) within the programme**

		JTF allocation in the programme* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer within the programme* (complementary support) per category of region				
ERDF	More developed			

	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
<b>ESF+</b>	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
<b>Total</b>	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			

\* Programme with the JTF allocation.”

**Table 18B: Transfer of ERDF and ESF+ resources from other programme(s) to the Just Transition Fund (JTF) in this programme**

		Complementary support to the JTF in this programme (CCI number)* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
<b>Transfer(s) from other programme(s)** per category of region</b>				
<b>Programme 1 (CCI number)</b>				
<b>ERDF</b>	More developed			
	Transition			



	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
<b>ESF+</b>	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
<b>Programme 2 (CCI number)</b>				
<b>Programme 3 (CCI number)</b>				
<b>Total ERDF</b>	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
<b>Total ESF+</b>	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost			
<b>Total</b>				

\* programme with JTF allocation, which receives complementary support from the ERDF and ESF+.

\*\* programme providing the complementary support from the ERDF and ESF+ (source)."

***Justification for the obligatory transfer from ERDF and ESF+ based on the planned types of interventions – Article 17(3)(d)(viii)***

***Text field [3 000]***

**3.1 Financial appropriations by year**

*Reference: Article 17(3)(f)(i)*

<b>Fund</b>	<b>Category of region</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>	<b>Total</b>
	Less developed								
ERDF	More developed								
	Transition								
	Outermost and northern sparsely populated								
Total									
ESF+*	Less developed								
	More developed								
	Transition								
	Outermost and northern sparsely populated								
Total									
JTF**	Less developed								
	More developed								
	Transition								

Cohesion Fund	N/A								
EMFF	N/A								
Total									

\* Amounts after the obligatory transfer ie if the obligatory transfer from the ERDF and ESF+ is from this programme, the ERDF and ESF+ amounts do not include the transferred amounts.

\*\* Indicate the total JTF resources as a result of Table 18 (i.e.JTF allocation and the complementary support transferred from the ERDF and ESF+)."

### 3.2. Total financial appropriations by fund and national co-financing \*

Reference: Article 17(3)(f)(ii), Article 17(6)

For the Investments for Jobs and Growth goal:

**Table 11: Total financial appropriations by fund and national co-financing**

Policy/JTF objective or TA	Priority	Basis for calculation on EU support (total or public)	Fund	Category of region**	EU contribution  (a)	National contribution  (b)=(c)+(d)	Indicative breakdown of national contribution		Total  (e)=(a)+(b)***	Co-financing rate  (f)=(a)/(e)***
							public  (c)	private  (d)		
OP 1	Priority 1	Public	ERDF	Less developed	198.450.000	35.021.000	35.021.000	0,00	233.470.000	85%
				More developed						
				Transition						
				Special allocation for outermost and northern sparsely populated regions						
OP 1	Priority 2	Public	ERDF	Less developed	96.543.000	17.037.000	17.037.000	0,00	113.580.000	85%
OP 2	Priority 3	Public	ERDF	Less developed	384.557.000	67.863.000	67.863.000	0,00	452.420.000	85%
OP 3	Priority 4	Public	ERDF	Less developed	143.106.000	25.254.000	25.254.000	0,00	168.360.000	85%
OP 4	Priority 5	Public	ERDF	Less developed	71.276.000	12.578.000	12.578.000	0,00	83.854.000	85%
OP 5	Priority 6	Public	ERDF	Less developed	69.083.000	12.191.000	12.191.000	0,00	81.274.000	85%
	Priority		ESF+	Less developed						
				More developed						
				Transition						

				Outermost and northern sparsely populated regions						
	Priority		JTF*** *	Less developed						
				More developed						
				Transition						
	Priority		CF							
TA	TA Art. 29 CPR		ERDF or ESF+ or CF or JTF							
	TA Art. 30 CPR		ERDF		43.333.000	7.647.000	7.647.000	0,00	50.980.000	85%
Total ERDF				More developed						
				Transition						
				Less developed	1.006.348.000	177.591.000	177.591.000	0,00	1.183.939	85%
				Special allocation for outermost and northern sparsely populated regions						
Total ESF+				More developed						
				Transition						
				Less developed						
				Outermost and northern sparsely populated regions						
Total JTF				More developed						

			Transition						
			Less developed						
Total CF		N/A							
Grand total				1.006.348.000	177.591.000	177.591.000	0,00	1.183.939	85%

\* Prior to the mid-term review in 2025 for the ERDF, the ESF+, the CF and the JTF, financial appropriations for the years 2021 to 2025 only.

\*\*For ERDF: less developed, transition, more developed, and, where applicable special allocation for outermost and northern sparsely populated regions.

For ESF+: less developed, transition, more developed and, where applicable, additional allocation for outermost and northern sparsely populated regions.

For CF: not applicable. For technical assistance, application of categories of region depends on selection of a fund.

\*\*\* Where relevant for all categories of region.

\*\*\*\* Indicate the total JTF resources as a result of Table 18 (i.e. a JTF allocation and the complementary support transferred from the ERDF and the ESF+)."

For the EMFF:

Reference: Article 17(3)(f)(iii)

EMFF programmes using technical assistance according to Article 30(4)

<b>Table 11 A</b>						
<b>Priority</b>	<b>Specific Objective</b> (nomenclature set out in the EMFF Regulation)	<b>Basis for calculation of EU support</b>	<b>EU contribution</b>	<b>National public</b>	<b>Total</b>	<b>Co-financing rate</b>
Priority 1	1.1	Public				
	1.2	Public				
	1.3	Public				
	1.4	Public				
	1.5	Public				
Priority 2	2.1	Public				
Priority 3	3.1	Public				
Priority 4	4.1	Public				
Technical assistance (Article 30(4))	5.1	Public				
Technical assistance (Article 32)	5.2	Public				

EMFF programmes using technical assistance according to Article 30(5)

Table 11 A							
Priority	Specific objective (nomenclature set out in the EMFF Regulation)	Basis for calculation of EU support	EU contribution		National public	Total	Co-financing rate*
			EU contribution without flat rate TA	EU contribution for flat rate TA*			
Priority 1	1.1	Public					
	1.2	Public					
	1.3	Public					
	1.4	Public					
	1.5	Public					
Priority 2	2.1	Public					
Priority 3	3.1	Public					
Priority 4	4.1	Public					
Technical assistance (Article 32)	5.1	Public					

\*\*\* According the percentages set out in Article 30(5), CPR



#### 4. Enabling conditions

Reference: Article 17(3)(h)CPR

Table 12: Enabling conditions							
Enabling conditions	Fund	Selected specific objective (N/A to the EMFF)	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
Enabling conditions	Fund	Selected specific objective	Fulfilment EC (Y/N)	Criteria (C)	Fulfilment of criteria (Y/N)	Reference to relevant documents	Justification
Buna guvernanta a strategiei nationale sau regionale de specializare inteligenta	FEDR	(i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate (ii) Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor		<i>Strategia (strategiile) de specializare inteligenta trebuie sa fie sprijinita (sprijinite) de:</i> C1. O analiza la zi a factorilor care impiedica diseminarea inovarii, inclusiv digitalizarea C2. Existenta unei institutii sau a unui organism		HG nr. 24/2020 Memorandumului cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante Bună guvernanta a strategiei nationale sau regionale de specializare inteligenta aprobat de	Ministerul Educației si Cercetării (fost Ministerul Cercetării și Inovării), care prin HG nr. 24/2020 are rol de sinteză și coordonare în aplicarea Strategiei și Programului de guvernare în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării, a asumat îndeplinirea condiției favorizante aferente OP1 în baza Memorandumului cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante Bună guvernanta a strategiei nationale sau regionale de specializare inteligenta aprobat de Guvernul României în data de 8 martie 2019 cu 20/4/80/TG.

	<p>(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</p> <p>(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</p>		<p>național/regional competent responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă</p> <p>C3. Instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanțele în direcția atingerii obiectivelor strategiei</p> <p>C4. Funcționarea eficace a procesului de descoperire antreprenorială</p> <p>C5. Acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale, dacă este relevant</p> <p>C6. Acțiuni pentru managementul tranziției</p>	<p>Guvernul României în data de 8 martie 2019 cu 20/4/80/TG.</p> <p>OMCI nr. 458/31.07.2019</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027</p>	<p>Una dintre acțiunile îndeplinite a fost înființarea, prin OMCI nr. 458/31.07.2019, a Comitetului de coordonare pentru Strategia de Specializare Inteligentă care are rolul de a coordona elaborarea/implementarea strategiei naționale.</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 va asigura corelarea cu strategiile de specializare inteligentă regionale și va include, printre altele:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>☑ Instrumente de monitorizare și evaluare</li> <li>☑ Mecanism pentru de descoperire antreprenorială</li> <li>☑ Acțiuni pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare</li> <li>☑ Acțiuni pentru managementul tranziției industriale</li> <li>☑ Măsuri în sprijinul colaborării internaționale</li> </ul>
--	--	--	--	--	---

				industriale, dacă este relevant C7. Măsuri în sprijinul colaborării internaționale			
Planificarea globală a transporturilor la nivelul corespunzător		c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor  climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere		Se efectuează o cartografiere multinodală a infrastructurilor existente și a celor planificate până în 2030, care: C1.conține o justificare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză solidă a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al liberalizării sectorului feroviar C2.reflectă planurile privind calitatea aerului, ținând seama în special de			

				<p>planurile naționale de decarbonizare</p> <p>C3. include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 1316/2013, în conformitate cu respectivele planuri de lucru ale rețelei TEN-T</p> <p>C4. în ceea ce privește investițiile din afara rețelei centrale TEN-T, garantează complementaritatea prin asigurarea unei conectivități suficiente la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia pentru regiunile și comunitățile locale</p> <p>C5. unde este cazul, raportează implementarea ERTMS conform cu</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>Regulamentul de implementare al Comisiei EU 2017/6 din 5 ianuarie 2017 referitor la planul de implementare ERTMS.</p> <p>C6.promovează multimodalitatea, identificând nevoile de terminale multimodale sau de transbordare din cadrul transportului de pasageri sau marfă, precum și nevoile de moduri active de transport</p> <p>C7.include măsuri vizând promovarea combustibililor alternativi, în conformitate cu cadrele naționale de politici C8. Include un rezumat al evaluării riscurilor de siguranță rutieră, în conformitate cu strategiile naționale de siguranță rutieră</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>existente, împreună cu o cartografiere a drumurilor și secțiunilor afectate și furnizarea cu prioritate a investițiilor corespunzătoare relevante</p> <p>C9. furnizează informații privind resursele bugetare și de finanțare corespunzătoare investițiilor planificate și necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare și de întreținere a infrastructurilor existente și a celor planificate</p>			
Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și		d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile		Existența unui cadru de politică strategic la nivel național și/sau regional pentru sistemul de educație și formare, care cuprinde:			

<p>formare, la toate nivelurile</p>		<p>incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;</p>		<p>C1.sisteme de anticipare și previziuni privind competențele, bazate pe date concrete, precum și mecanisme și servicii de monitorizare  C2.măsuri care să garanteze un acces egal, participarea și absolvirea unor programe de educație și formare de calitate, relevante și incluzive și dobândirea de competențe-cheie la toate nivelurile, inclusiv în învățământul superior  C3.un mecanism de coordonare la toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv la nivelul învățământului</p>			
-------------------------------------	--	--	--	---	--	--	--

			<p>terțiar, și o atribuire clară a responsabilităților între autoritățile naționale relevante și/sau organismele regionale</p> <p>C4.modalități de monitorizare, evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic</p> <p>C5.măsuri care să vizeze adulții cu calificări și competențe reduse și persoanele provenind din medii socioeconomice dezavantajate, și parcursuri de perfecționare profesională</p> <p>C6. Măsuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metode de învățare</p>		
--	--	--	--	--	--



				<p>adecvate, evaluarea și validarea competențelor-cheie măsurii destinate a promova mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea transnațională a formatorilor și a personalului didactic, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.</p>			

## 5. Programme authorities

Reference: Article 17(3)(j); Article 65, Article 78 CPR

<b>Table 13: Programme authorities</b>			
<b>Programme authorities</b>	<b>Name of the institution [500]</b>	<b>Contact name [200]</b>	<b>E-mail [200]</b>
Managing authority	Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest	Sorin Maxim – Director General Georgiana Radac – Director AMPOR	<a href="mailto:sorin.maxim@adrvest.ro">sorin.maxim@adrvest.ro</a> <a href="mailto:georgiana.radac@adrvest.ro">georgiana.radac@adrvest.ro</a>
Audit authority	Autoritatea de Audit – Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României		
Body which receives payments from the Commission	Ministerul Finanțelor Publice prin Autoritatea de Certificare și Plată		
Where applicable, body or, bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 30(5)			
Accounting function in case this function is entrusted to a body other than the managing authority	Ministerul Finanțelor Publice prin Autoritatea de Certificare și Plată		

Reference: 4th subparagraph of Article 17(3)

**The repartition of the reimbursed amounts for technical assistance pursuant to Article 30(5) if more bodies are identified to receive reimbursements**

<b>The portion of the percentages set out in Article 30(5)(b) that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 30(5) (in percentage points)</b>	
Body 1	p.p.

## 6. Partnership

Reference: Article 17(3)(g)

Text field [10 000]

Principiul parteneriatului reprezintă un aspect esențial în procesul de programare și gestionare a fondurilor aferente PC, asigurând transparența procesului de programare și implementare și implicarea și responsabilizarea tuturor actorilor interesați.

Pentru perioada de programare 2021-2027, MFE îndeplinește calitatea de coordonator național al elaborării documentelor de programare, respectiv a AP și a programelor subsecvente, asigurând totodată cadrul partenerial prin implicarea tuturor părților interesate reprezentative pentru programarea și implementarea fondurilor aferente PC.

Primele consultări parteneriale au avut loc în prima jumătate a anului 2019, fiind constituite 5 grupuri parteneriale aferente celor 5 Obiective de Politică prevăzute la nivelul propunerii de Regulament general. În perioada 2019-2020, au avut loc numeroase consultări, atât prin organizarea de reuniuni parteneriale, cât și prin intermediul corespondenței electronice, pe marginea priorităților de finanțare post 2020.

Odată cu definitivarea arhitecturii viitoarelor Programe Operaționale prin Memorandum la nivelul Guvernului în luna februarie 2020, grupurile de lucru organizate la nivelul celor 5 obiective de politică au fost restructurate la nivel de program ca urmare a unui *Apel Național pentru exprimarea interesului și pentru selecția partenerilor în cadrul structurilor parteneriale aferente Programelor Operaționale* care a fost organizat în perioada mai – iulie 2020.

Dincolo de activitatea concretă a structurilor parteneriale, transparența în procesul de programare este asigurată prin intermediul secțiunii dedicate la nivelul site-ului MFE, în cadrul căreia sunt postate cu regularitate documentele relevante pentru procesul de programare supuse consultării: logicile intervențiilor, diversele versiuni ale Programelor Operaționale, precum și calendarul consultărilor publice (link web: <http://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>).

Astfel, după publicarea la 31 iulie a primelor versiuni ale Programelor Regionale 2021-2027 a avut loc o consultare publică în sistem de videoconferință la care au participat prin intermediul platformei Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor. Observațiile/propunerile formulate în timpul reuniunii și/sau transmise ulterior în scris au fost analizate de ADR Vest și, după caz, integrate în versiunea revizuită a POR Vest.

În paralel cu procesul național, pentru pregătirea POR Vest, la nivelul regiunii Vest au fost desfășurate până în prezent, consultări cu autorități publice locale, parteneri economici și sociali și organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării care, în conformitate cu abordarea bazată pe guvernanta pe mai multe niveluri se implică pe durata programării și ulterior în implementare, inclusiv prin participarea la Comitetul de Monitorizare.

Structurile parteneriale de referință la nivel regional, implicate în programarea și implementarea fondurilor europene sunt: **Consiliul pentru Dezvoltare Regională Vest (CDR Vest), Comitetul Regional pentru elaborarea PDR (CRP) 2021-2027 Vest, Consorțiul Regional de Inovare Vest (CRI), Comitetul de Monitorizare al POR Vest (CM POR)**. Acest sistem asigură implicarea și reprezentativitatea

principalilor actori din regiune în procesul de elaborare și implementare al POR, având o îndelungată colaborare de mai bine de 20 de ani, asigurând echilibrul structurilor locale și regionale.

- **CDR Vest** este constituit în conformitate cu prevederile Legii 315/2004, cu modificările ulterioare și are **rol deliberativ** la nivel regional. CDR Vest analizează și aprobă strategia și programele de dezvoltare regională, având competența de a asuma în numele regiunii aceste programe și de a verifica și analiza implementarea lor. CDR Vest este format din președinții consiliilor județene (4), primarii municipiilor reședință de județ (4), câte un reprezentant al primarilor de orașe (4) și unul al primarilor de comune din fiecare județ al regiunii (4).

- **CRP Vest** este organizat conform Regulamentul-Cadru privind organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (CRP) 2021-2027 și este un **organism consultativ** care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial, pentru elaborarea și avizarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Vest – **principalul document care fundamentează POR Vest pentru 2021-2027**. Componenta structurilor parteneriale prevăzute în cadrul CRP sunt: **6 Grupuri tematice regionale (GTR)**, câte unul pentru cele **5 obiective de politică** de la nivel european și un grup pentru Administrație și bună guvernare regională, **Grupurile de lucru subregionale (GLSR)**, organizate la nivel județean. Parteneriatul regional este compus din:

- Consilii județene și Primării de municipii și orașe,
- Servicii și instituții județene publice (Agenții pentru ocuparea forței de muncă, pentru protecția mediului, direcții de asistență socială, direcții de cultură),
- Inspectorate școlare, Universități, licee, organizații de cercetare,
- Camere de comerț și industrie, IMM-uri relevante,
- Direcțiile regionale de drumuri și poduri, căi ferate, aeroporturi,
- Grupuri de acțiune locală (GAL-uri),
- Birouri de cooperare transfrontalieră,
- Organizații pentru dezvoltarea turismului sau culturale,
- ONG-uri

- **CRI Vest** este structura consultativă implicată în procesul de actualizare și monitorizare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă (RIS), de avizare a Documentului Cadru Regional, precum și de analiză și priorizare a propunerilor de proiecte aferente entităților CDI.

Componenta structurii parteneriale este prevăzută în Regulamentul privind organizarea și Funcționarea CRI Vest și este formată din:

- universități și structuri de cercetare-dezvoltare ale acestora;
- Institute de cercetare – dezvoltare publice sau private, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare din Regiunea Vest;
- clustere;
- Entități de transfer tehnologic acreditate;
- Agenți economici care au activitate de CDI.

Atât PDR Vest, cât și RIS 3 Vest stau la baza fundamentării POR 2021-2027.

- **CM POR Vest** va avea atribuții în implementarea, monitorizarea și evaluarea POR Vest 2021-2027. Comitetul va avea 24 membri, reprezentând la paritate administrația publică locală, respectiv mediul academic, de afaceri și societatea civilă. Astfel jumătate din membri vor fi reprezentanți ai celor 4 consilii județene și a celor 4 primării ale municipiilor reședință de județ și a 4 primării de orașe, câte

unul din fiecare județ. Cealaltă jumătate va fi formată din reprezentanți ai celor mai active și relevante firme din regiune, universități, ONG-uri care activează în domeniile de interes ale POR. Criteriile și procesul de selecție ale acestora vor fi realizate ulterior aprobării POR Vest 2021-2027.

**CM POR Vest** va aproba metodologia și criteriile folosite pentru selectarea operațiunilor, raportul final de performanță, planul de evaluare, propunerile de modificare program. De asemenea, examinează progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea programului și realizarea obiectivelor, orice probleme care influențează performanța programului și măsurile luate pentru a le remedia, contribuția programului la abordarea provocărilor identificate în recomandările de țară, elementele evaluării ex ante, progresele înregistrate cu privire la efectuarea evaluărilor, punerea în aplicare a acțiunilor legate de comunicare și vizibilitate, îndeplinirea condițiilor favorizante și aplicarea acestora în cursul întregii perioade de programare, progresele înregistrate în ceea ce privește consolidarea capacității administrative pentru instituțiile publice și beneficiari.

Întâlnirile de lucru și consultările publice partenariale au avut loc astfel:

**- elaborarea PDR Vest 2021-2027:**

- Consultare publică - Analiza socio-economică și Analiza SWOT a Regiunii Vest, lansată pe site-ul ADR Vest - 15.04.2020. În urma consultării, propunerile și comentariile primite au fost inserate în PDR.
- Reuniunea CRP Vest 2021 – 2027 - 20.02.2020, unde au fost prezentate propunerile de Regulamente UE 2021-2027 și noua Politică de Coeziune, precum și prima versiune de PDR Vest 2021-2027.

**- actualizarea RIS3 Vest:** 3 întâlniri de lucru și 4 ateliere pentru descoperire antreprenorială (EDP):

- 17.08.2017, 04.04.2017 - Întâlniri de lucru CRI,
- 28.05.2019: EDP - Agricultură și industria alimentară,
- 29.05.2019: EDP - Eficiență energetică și construcții sustenabile,
- 04.06.2019: EDP - Industriile culturale și creative,
- 20.02.2020: EDP - Industria manufacturieră/prelucrătoare și întâlnire de lucru CRI, unde s-au avizat domeniile de specializare inteligentă aferente perioadei 2021-2027,

**- elaborarea POR Vest:**

- Prima versiunea a POR Vest a fost postată în consultare publică în data de 16.07.2020 pe site-ul ADR Vest, secțiunea <https://adrvest.ro/por-2021-2027/> și a fost transmisă pe e-mail, în data de 17.07.2020, membrilor structurilor partenariale CDR, CRP, CRI și altor parteneri relevanți regionali – aproximativ 200 de instituții din mediul public, privat, societate civilă. Răspunsurile primite în scris au fost analizate și, după caz, integrate în versiunea revizuită a POR Vest.
- Pentru elaborarea POR Vest și fundamentarea investițiilor în dezvoltare urbană, s-a realizat un inventar al Strategiilor de dezvoltare locale existente la nivel urban/județean, prin diseminarea unui chestionar on-line - 12.08.2020, către autoritățile publice locale din mediul urban/județean (46 de autorități publice locale)
- Consultări individuale cu reprezentanți ai UAT urbane din regiune, cu reprezentanții mediului academic, ai entităților din domeniul CDI în intervalul 20.07.2020 – 21.08.2020.

## 7. Communication and visibility

*Reference: Article 17(3)(i) CPR, Article 42(2) CPR*

*Text field [4 500]*

Conform CPR, **Autoritățile de management** au următoarele atribuții:

- să publice informații structurate privind operațiunile și beneficiarii selecționați pe site-ul web al programului, ținând în același timp cont de cerințele referitoare la protecția datelor cu caracter personal în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679,
- se asigură că, în termen de șase luni de la aprobarea programului, există un site web care conține informații privind programele aflate sub responsabilitatea sa, cuprinzând obiective, activități, posibilități de finanțare disponibile și realizări,
- publică pe site-ul web, cel târziu cu o lună înainte de lansarea unei cereri de propuneri, un rezumat al acestora, lista operațiunilor selectate pentru sprijin din partea fondurilor în cel puțin una dintre limbile oficiale ale UE și actualizează lista respectivă cel puțin o dată la trei luni, în formate deschise și prelucrabile automat, care permit sortarea, căutarea, extragerea, compararea și reutilizarea datelor
- informează beneficiarii cu privire la faptul că datele vor fi publicate înainte de publicarea acestora,
- se asigură că toate materialele de comunicare și vizibilitate, inclusiv cele de la nivelul beneficiarilor, sunt puse la dispoziția instituțiilor, organismelor sau agențiilor UE, la cererea acestora, și că se acordă UE o licență fără redevențe, neexclusivă și irevocabilă pentru utilizarea acestor materiale și a oricărui drepturi preexistente aferente acestora,
- Fiecare autoritate de management desemnează un responsabil cu comunicarea pentru fiecare program

#### **Abordarea strategică a AM POR pentru Regiunea Vest:**

Accentul acțiunilor de promovare și informare a POR nu va fi pus doar pe creșterea notorietății programului, ci mai ales pe:

- creșterea gradului de cunoaștere a obiectivelor finanțărilor oferite de program
- înțelegerea mecanismelor de acordare a finanțărilor în rândul potențialilor beneficiari
- beneficiile aduse de finanțările europene în comunitățile locale.

Abordarea în ceea ce privește comunicarea și vizibilitatea programului (articolul 17 (3)(i)) va avea în vedere definirea:

- obiectivelor
- publicului-țintă
- a canalelor de comunicare
- a acoperirii la nivelul mijloacelor de comunicare socială
- a activităților specifice
- a bugetului planificat
- a indicatorilor relevanți pentru monitorizarea și evaluarea acestora.

AM POR Vest va asigura elaborarea, implementarea, evaluarea și revizuirea documentelor de programare pentru comunicare:

- Strategie / Planul de Comunicare
- Planurile anuale de acțiuni, asigurând îndeplinirea prevederilor
- Regulamentele comunitare în domeniul informării, în colaborare cu MFE.

Va fi asigurată corelarea documentelor strategice cu celelalte Programe Operaționale în ceea ce privește activitățile de informare și publicitate. Astfel, mesajul transmis se va concentra pe asigurarea vizibilității și promovarea contribuției financiare a UE. Pentru a se asigura un concept unitar pentru identitatea vizuală vor fi respectate prevederile Manualului de Identitate Vizuală. Acest document va detalia regulile de identitate vizuală, sprijinind astfel asigurarea unei identități unitare.

Obiectivele generale:

- Implementarea transparentă a POR Vest 2021-2027
- Diseminarea informațiilor privind operațiunile și mecanismele de accesare din cadrul POR Vest 2021-2027, implementarea și gestionarea acestora către toate categoriile de potențiali beneficiari și beneficiari
- Asigurarea promovării beneficiilor intervențiilor finanțate din POR Vest

Obiectivele specifice:

- Informarea tuturor categoriilor de public țintă cu privire la apelurile de proiecte, lansări de proiecte și stadiul de implementare în vederea creșterii absorbției (publicare pe site, transmitere informații prin e-mail, newsletter, etc.)
- Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor și implementare a proiectelor, pe toată perioada de derulare a programului de finanțare
- Informarea beneficiarilor cu privire la MIV astfel încât aceștia să respecte și aplice regulile de informare, publicitate și vizibilitate în cadrul proiectelor pe care le derulează. Aceștia vor utiliza materialele doar după ce ele au fost verificate și s-a stabilit că respectă regulile de informare și publicitate prezentate în MIV.
- Creșterea notorietății POR Vest 2021-2027
- Creșterea notorietății AM POR ca instituție care gestionează POR Vest
- Informarea publicului larg asupra beneficiilor aduse de implementarea programului

## **8. Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs**

*Reference: Articles 88 and 89 CPR*

**Table 14: Use of Union contribution based on unit costs, lump sums, flat rates and on financing not linked to costs**

Indication of use of Articles 88 and 89 CPR*	Priority No	Fund	Specific objective (Jobs and growth goal) or area of support (EMFF)
Use of reimbursement of eligible expenditure based on unit costs, lump sums and flat rates under priority according to Article 88 CPR	Priority 1	ERDF	SO 1
			SO 2
	Priority 2	ESF+	SO 3
			SO 4
	Priority 3	CF	SO 5
			SO 6
	Priority 4	JTF	SO JTF
	Use of financing not linked to costs according to Article 89 CPR	Priority 1	ERDF
SO 8			
Priority 2		ESF+	SO 9
			SO 10
Priority 3		CF	SO 11
			SO 12
Priority 4		JTF	SO JTF

\* Full information will be provided according to the models annexed to the CPR.”



**Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates**  
**Template for submitting data for the consideration of the Commission**  
**(Article 88)**

Date of submitting the proposal	
Current version	

**A. Summary of the main elements**

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	Estimated proportion of the total financial allocation within the priority to which the SCO will be applied in % (estimate)	Type(s) of operation		Corresponding indicator name(s)		Unit of measurement for the indicator	Type of SCO (standard scale of unit costs, lump sums or flat rates)	Corresponding standard scales of unit costs, lump sums or flat rates
					Code	Description	Code	Description			

**B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)**

Did the managing authority receive support from an external company to set out the simplified costs below?

If so, please specify which external company:

Types of operation:

1.1. Description of the operation type	
1.2 specific objective	
1.3 Indicator name <sup>87</sup>	
1.4 Unit of measurement for indicator	
1.5 Standard scale of unit cost, lump sum or flat rate	
1.6 Amount	
1.7 Categories of costs covered by unit cost, lump sum or flat rate	
1.8 Do these categories of costs cover all eligible expenditure for the operation? (Y/N)	
1.9 Adjustment(s) method	
1.10 Verification of the achievement of the unit of measurement - what document(s) will be used to verify the achievement of the unit of measurement? - describe what will be checked during management verifications (including on-the-spot), and by whom. - what arrangements to collect and store the data/documents described?	
1.11 Possible perverse incentives or problems caused by this indicator, how they could be mitigated, and the estimated level of risk	
1.12 Total amount (national and EU) expected to be reimbursed	

<sup>87</sup> Several complementary indicators (for instance one output indicator and one result indicator) are possible for one type of operation. In these cases, fields 1.3 to 1.11 should be filled in for each indicator.

**C: Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates**

1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data; where the data are stored; cut-off dates; validation, etc.).

2. Please specify why the proposed method and calculation is relevant to the type of operation.

3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and attached to this annex in a format that is usable by the Commission.

4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.

5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.

**Appendix 2: Union contribution based on financing not linked to costs**

**Template for submitting data for the consideration of the Commission**  
**(Article 89)**

Date of submitting the proposal	
Current version	

**A. Summary of the main elements**

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	The amount covered by the financing not linked to cost	Type(s) of operation	Conditions to be fulfilled/results to be achieved	Corresponding indicator name(s)		Unit of measurement for the indicator	Envisaged reimbursement to the beneficiaries
							Code	Description		
The overall amount covered										

**B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)**

Types of operation:

1.1. Description of the operation type			
1.2 specific objective			
1.3 Conditions to be fulfilled or results to be achieved			
1.4 Deadline for fulfilment of conditions or results to be achieved			
1.5 Indicator definition for deliverables			
1.6 Unit of measurement for indicator for deliverables			
1.7 Intermediate deliverables (if applicable) triggering reimbursement by	Intermediate deliverables	Date	Amounts

the Commission with schedule for reimbursements			
1.8 Total amount (including EU and national funding)			
1.9 Adjustment(s) method			
1.10 Verification of the achievement of the result or condition (and where relevant, the intermediate deliverables) - describe what document(s) will be used to verify the achievement of the result or condition - describe what will be checked during management verifications (including on-the-spot), and by whom. - describe what are the arrangements to collect and store the data/documents			
1.10a Use of grants in the form of financing not linked to costs			
1.11 Arrangements to ensure the audit trail Please list the body(ies) responsible for these arrangements.			

**Appendix 2a: List of planned operations of strategic importance- Article 17(3)**

Text field [2 000]



#### Appendix 4: EMFF action plan for each outermost region

##### Template for submitting data for the consideration of the Commission

Date of submitting the proposal	
Current version	

#### 1. Description of the strategy for the sustainable exploitation of fisheries and the development of the sustainable blue economy

*Text field [30 000]*

#### 2. Description of the main actions envisaged and the corresponding financial means

Description of the main actions	EMFF amount allocated (EUR)
Structural support to the fishery and aquaculture sector under the EMFF <i>Text field [10 000]</i>	
Compensation for the additional costs under Article 21 of the EMFF <i>Text field [10 000]</i>	
Other investments in the sustainable blue economy necessary to achieve a sustainable coastal development <i>Text field [10 000]</i>	

#### 3. Description of the synergies with other sources of Union funding

*Text field [10 000]*

